

W W W . J U R I S T K O N T A K T . N O

JURIST

NR 5/2017 51. ÅRG

KONTAKT

Datatilsynet tar grep for personvernet

Bilen kartlegger deg

Tillitsvalgtveteranen // Bergen tok Lovstafetten

Jurist på hjul // Klart for INC // Rettshjelp for kreftsyke

GYLDENDAL

Gyldendals kommentarserie

– Skrevet av Norges fremste jurister

Innhold

6 Stein-Arne Hammersland

9 Tillitsvalgtkonferansen

14 Siden sist

16 Lovstafetten

19 Jurist på hjul

22 Scandinavian Star rapport

24 INC

26 Datatilsynet

30 Kreftforeningen

34 Akademikerne jubilerer

36 Særorganutvalget

38 Riksrevisjonen

40 Ungdomsstraff

42 Dyrts rettsvern

46 Curt A. Lier mener

47 Jussbuss kommenterer

48 Arbeidslivet

50 Meninger

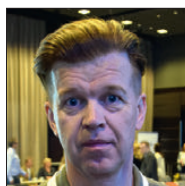
54 Karriereråd

55 Din økonomi

57 Stilling ledig

58 Nytt om navn

6

Tillitsvalgt

Stein-Arne Hammersland har vært tillitsvalgt i over 20 år.

16

Lovstafetten

Laget fra Bergen stakk av med seieren i årets lovstafett.

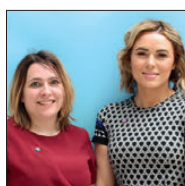
26

Bilen overvåker

Datatilsynet tror ikke folk vet hvor mye data en bil samler inn.

30

Frivillige

Camilla Fosse og Ajsa Dzafic Bye er stolte av de frivillige juristene i Kreftforeningen.

40

Ungdomsstraff

Ny kriminalitet begås i ventetiden på ungdomsstraff, sier forskere.

Jeg tror det er et stort svart hull i bileieres kunnskap om kjøretøyets innsamling av data og personopplysninger

Bjørn Erik Thon, side 27

JURIST
FORBUNDET

Rettssikkerhet

Foto: iStock.com/NiraDesign

Rettssikkerhetskonferansen 2017

Frihetens rammer – frihetens pris

Tirsdag 17. oktober 2017 | Kl. 11.30-15.30 | Gamle Logen, Oslo

Ytringsfrihetens kår på jobb. Domstolenes frihet til å dømme etter loven. Mediene frihet til å publisere hva de vil. Hva skjer hvis frihetene kommer i konflikt med hverandre? Dette blir noen av temaene på årets Rettssikkerhetskonferanse.

- Lawrence McNamara, seniorforsker og visedirektør ved Bingham Centre for Rule of Law i London
- Siv Hallgren, leder for Gjenopptakelseskommisjonen
- Cecilie Hellestveit, forsker og forfatter
- Aage Thor Falkanger, sivilombudsman
- Curt A. Lier, president i Juristforbundet
- Årets vinner av Rettssikkerhetsprisen (offentliggjøres 4. oktober)

Gratis
adgang
og åpent
for alle

Påmelding på www.juristforbundet.no innen **30. september 2017**

@Juristforbundet

@Juristforbundet

Redaktør

Ole-Martin Gangnes
omg@juristkontakt.no

Journalist

Tore Letvik
tl@juristkontakt.no

Annonsesjef

Per-Olav Leth
07 Media
perolav@07.no
Tlf.: +47 918 16 012

Design/layout

Inge Martinsen
07 Media
inge.martinsen@07.no

Tips redaksjonen

omg@juristkontakt.no
mob. 48 24 83 52

For annonser

perolav@07.no
tlf.: 91 81 60 12

Ved adresseendring

Logg inn med ditt medlemsnummer
på juristforbundet.no for å endre.

Andre: send ny adresse til
medlem@juristforbundet.no

Abonnement

Kr 500,- pr. år (9 utgivelser)

Redaksjonen forbeholder seg
retten til å redigere eller
forkorte innlegg.

Forsidefoto:

Tore Letvik

Teknisk produksjon:

07 Media – 07.no

Innsendt stoff til neste nummer
må være redaksjonen i hende
innen 14. august 2017.

Redaksjonen avsluttet

13. juni 2017.

Juristkontakt arbeider
etter redaktørplakaten
og er en del av

Utgiver: JURISTFORBUNDET

Datamaskiner på hjul utfordrer personvernet

I denne utgaven av Juristkontakt ber Datatilsynet omskjerpet bevissthet rundt bilens innsamling av informasjon. Moderne biler samler informasjon om både lokasjon og kjøreatferd og er i dag rullende kommunikasjons-sentraler. Men hittil har bileiere i svært liten grad fått vite hva som samles inn av opplysninger og eventuelt hvilken risiko det er for at tredje-part får tilgang til personopplysninger.

Datatilsynet og Norges Bilbransje-forbund har nå utarbeidet en bransjenorm på området, men Data-tilsynets direktør, Bjørn Erik Thon, sier at han tror det foreløpig er et stort svart hull i bileieres kunnskap om kjøretøyets innsamling av data og personopplysninger.

Diskusjonen om moderne biler og personvern foregår også i bilens hjemland USA. At biler kan overvåkes på en rekke måter har amerikansk politi gjort seg nytte av i femten år allerede, dokumenterer en artikkel i magasinet Forbes. Såkalt «cartap-ping» har vært med å løse flere alvor-lige kriminalsaker. Det ligger muligheter både i bilene selv og i tek-nologi – satellittradioer, sikkerhets-systemer og annet – som monteres i bilene. Men disse mulighetene inne-bærer også store utfordringer for personvernet.

Utfordringene for personvernet U blir bare enda større med tekno-logien som ligger i selvkjørende biler. Ikke bare biler, men alt mulig av ding-ser og ting kobles sammen og til inter-nett. Og alt som er koblet til nettet kan brukes til overvåkning eller informa-sjonsinnhenting, gjerne kombinert med «Big Data». Det gjelder alt fra strømmålere til treningsarmbånd

– det er snakk om at milliarder av enheter kan samle informasjon om oss etter hvert.

En fagartikkel advokat Kristian Foss skrev i Juristkontakt i 2015 pekte på at den kanskje mest merk-bare virkningen av ting at kobles til internett blir innen forsikring. Ikke bare for bilforsikring men også livs- og helseforsikring. «Det har blitt popu-lært å sammenligne treningsresulta-ter med likesinnede. Klokke og følere kobles til kroppen og mater data inn i ulike nettløsninger. Skritt og kalorier telles, og deles. For forsikringsselska-pene er dette svært interessant infor-masjon. Selv om selskapene ikke skulle kreve slike opplysninger fra alle, vil personer som trives best i hori-sontalen risikere å måtte betale mer. Det samme gjelder personer som ikke ønsker å gi fra seg eller samle opp slik informasjon, selv om de er i god form», skriver Foss.

Teknologien utvikler seg i rekord-fart mens lovene ikke klarer å hen-ge med. Men mange jurister er opptatt av problemstillinger knyttet til «tinge-nes internett» og fra mai 2018 vil EUs personvernsforordning avløse per-sonopplysningsloven og gjelde som norsk lov. Ifølge Datatilsynet betyr det blant annet at privatpersoners eiendomsrett til egne data styrkes.

Redaksjonen benytter anledningen til å ønske deg en god sommer – neste utgave er ute i august. Husk å følge oss på juristkontakt.no, ikke minst hvis du vil følge med på hva som rører seg på stillingsmarkedet.

Ole-Martin Gangnes
redaktør
omg@juristkontakt.no

Juristforbundets tillitsvalgtkonferanse

Tillitsvalgtveteranen

Hvert år samler Juristforbundet alle sine tillitsvalgte til en stor konferanse for faglig påfyll og debatt om aktuelle temaer. Stein-Arne Hammersland har deltatt på mange av dem – som tillitsvalgt i over 20 år.

Tekst og foto: Ole-Martin Gangnes

Årets tillitsvalgtkonferanse gikk av stabelen i Larvik 1. og 2. juni og samlet ifølge Juristforbundet et rekordstort antall tillitsvalgte jurister fra alle sektorer i arbeidslivet – både privat og offentlig virksomhet.

I salen satt også en av dem som har lengst fartstid som tillitsvalgt. Siden midt på 1990-tallet har Stein-Arne Hammersland hatt ulike verv og posisjoner som tillitsvalgt i forbundet. I dag er han nestleder for i Akademikerne NAV og nestleder i Juristforbundets medlemsforening i Arbeids- og velferdsetaten. Han har også ledet valgkomiteen i Juristforbundet, vært styremedlem i NJ-stat, deltatt i forbundets ulike organisasjonsutvalg og er en mann som kjenner tillitsvalgtrollen svært godt. Hammersland er ansatt i NAV

Hordaland men er nå frikjøpt tillitsvalgt på heltid.

Juristkontakt treffer Stein-Arne Hammersland over en kaffekopp i konferansesalen i Larvik etter at salen er tømt for deltakere og i ferd med å bli ryddet. Han har litt tid før han må sette kurs for flyplassen og veien hjem til Bergen. Flyreiser er forresten noe det blir mye av i rollen som tillitsvalgt.

– Det innebærer en del reising for min del og jeg er godt kjent med morgenflyet fra Bergen. Da er det gjerne opp rundt fire for å rekke fram, men det går greit. Selv om det kan være en, to ganger i uken.

Han synes årets tillitsvalgtkonferanse har vært viktig.

– Jeg har jo deltatt på en del ulike konferanser og ser at det gir oss mye å samles på denne måten. Det handler både om oppdatering på viktige områder og om å bli kjent med andre tillitsvalgte i Juristforbundet, sier Hammersland.

Varsling

– Du har vært tillitsvalgt lenge – hva driver deg?

– Jeg er nok et organisasjonsmenneske. Jeg har alltid likt det, og det ligger litt i genene tror jeg. Jeg har både evner og anlegg for organisasjonsarbeid, og slikt arbeid gir meg glede.

Engasjementet strekker seg også utenfor Juristforbundet; Hammersland

er involvert i Bergen Sykkelklubb, og leder lovutvalget i Norges Cykleforbund. Til høsten skal Bergen arrangere sykkel-VM og dette er noe som involverer klubben sterkt.

– Jeg sykler noe selv, men jeg har også barn som sykler. Jeg tar nok med meg litt av tankegangen fra idretten over i tillitsvalgtarbeidet. Vi bør ha som mål å skape en toppidrettskultur og skape verdens beste akademikerorganisasjon. Jeg er i stor grad en organisasjonsutvikler, det er der min kompetanse ligger, sier han.

– Organisasjonsarbeid er morsomt fordi du kan se at vi kommer så mye lenger sammen. Jeg tror organisasjoner må være en viktigere oppfinnelse en hjulet, smiler sykkelentusiasten.

Årets hovedtema under tillitsvalgtkonferansen i Larvik var varsling på arbeidsplassen.

– Temaet er svært viktig. Vi ser at folk ikke tør stå fram og det er mange stygge eksempler fra arbeidslivet som viser at dette er vanskelig. Det vel kanskje noe av det vanskeligste vi som tillitsvalgte kan få i fanget.

Han har selv erfaring med problematikken som tillitsvalgt og har vitnet i en slik sak som endte i domstolen.

– Jeg har møtt mennesker som av frykt ikke turte å snakke med meg på kontoret sitt, men vi måtte i stedet møtes på en fotballpub. Og som er så ►

nedbrutte at de gråter. Slike saker kan gå så langt at ingen våger å snakke av frykt for represalier. Dette er et tema vi som tillitsvalgte må være forberedt på å håndtere og jeg var glad for å se det som et tema på årets konferanse.

Som tillitsvalgt gjennom mange år har han sett mye.

– I vanskelige saker er erfaring viktig. Man skal ha rygg til å takle det. Det er også avgjørende at vi klarer å kombinere nærhet og distanse. I varslingssaker er vi budbringere og ikke en del av varselet. Samtidig skal vi ta vare på den som varsler og tenke rettssikkerhet hele veien.

Han ser at temaet varsling blir stadig viktigere.

– Juristforbundet må støtte opp. Dette er ikke en lett jobb, men ingen anstrengelse bør være for stor.

Markere seg

Gjennom årene har han gjort seg mange tanker om hva som er viktig i tillitsmannsrollen.

– Tillit og integritet er to nøkkelord som tillitsvalgt. Man skal ikke være redd for å markere seg og for å være tøff, men det er svært viktig å være profesjonell. Det er da man oppnår respekt og blir tatt på alvor.

Engasjement er man helt nødt til å ha.

– Man må være til stede over tid og ikke slippe ting for lett. Det handler også om å være løsningsorientert og få til den riktige kombinasjonen av å trykke på og å gi etter. Å være tillitsvalgt kalles jo da også det lille diplomati.

Han legger vekt på at man må ha tillit fra arbeidsgiversiden for å få gjennomslag i viktige saker.

– Da kan man ha fortrolige samtaler og bli bedt om råd tidlig i prosesser. Dette er tillit man må opparbeide seg over tid.

Det er viktig å skille mellom et strategisk nivå og et operativt nivå i tillitsvalgtarbeidet.

– Oppgavene skal løses nærmest mulig de medlemmene det gjelder og løses ute i organisasjonen. Men samti-

Stein-Arne Hammersland har hatt ulike verv og posisjoner som tillitsvalgt siden midt på 1990-tallet. – Man er vel drevet av både lyst og kall. Man må være glad i mennesker og ha evne til å lytte og ta ting innover seg, sier han.

dig må man kunne se det strategiske i en sak. Da gjelder det at topp-tillitsvalgte har gode sparringpartnere lokalt. Det er også viktig å kjenne og forstå den organisasjon man er tillitsvalgt i,

– Det er i det hele tatt viktig at man har tillitsvalgte som står i rollen over tid.

– Men hvordan får man til det?

– Juristforbundet må fortsette å gi de tillitsvalgte faglig påfyll og inspirasjon gjennom for eksempel tillitsvalgtkonferanser og liknende. Men om jeg skal komme med et lite spark må det være at Juristforbundet bør ha et enda sterkere fokus også utenfor politiet og justissektoren. Husk at forvaltningsjuristene er svært viktige for folks rettssikkerhet og at det er dem de fleste borgere har noe med å gjøre. Bare i NAV gjøres det vel tre millioner vedtak i året, sier tillitsvalgtveteranen.

Akademikerne

Hammersland har vært med helt siden tiden med Akademikernes Fellesorganisasjon og dannelsen av Akademikerne, og da også sentral i etableringen av både Juristforbundet i NAV og Akademikerne NAV.

– Det har vært en voldsom utvikling i løpet av disse årene, både i Juristforbundet og i Akademikerne. Tillitsmannsarbeidet gir meg masse. Det er kjempeutfordrende og veldig spennende.

– Hvilke egenskaper bør en tillitsvalgt ha?

– Som tillitsvalgt skal du være engasjert og ha stayerevne. Du må også være villig til å omstille deg og lære noe nytt hele tiden. Omstilling er viktig ikke bare i arbeidslivet men også i tillitsvalgtrollen. Og så må du kunne se mulighetene når de dukker opp. Du bør være kreativ samtidig som du kan strukturere deg.

Han sier det er viktig å gripe mulighetene.

– Vi kan ikke alltid sitte å vente. Noen ganger må man komme seg ut av komfortsonen, for eksempel ved å delta i åpne høringer eller markere seg på andre måter. Men husk også å forankre viktige saker i organisasjonen. Dette er ikke noe sololøp.

Han mener tillitsvalgtkonferansen kan være viktig for rekruttering.

– Slike samlinger gir faglig påfyll og inspirasjon. Det er også en arena for å se tillitsvalgttalenter. Her kan man finne kandidater til både styrer og utvalg. Det er viktig at vi finner og tar vare på organisasjonstalentene. Jeg har lekt litt med tanken på om Juristforbundet burde arrangere talentutviklingsseminarer for slike kandidater. Samtidig skal vi jo passe oss så vi ikke blir så mange tillitsvalgte at vi blir en stor og tungrodd organisasjon.

Rettsikkerhet

– Hvordan skal Juristforbundet opprettholde posisjonen sin i framtiden?

– Ved å hele tiden være relevant. Så enkelt og så vanskelig er det.

Juristforbundet organiserer de fleste jurister i Norge og vi har en høy organisasjonsgrad. Men generelt ser man at organisasjonsgraden i Norge går ned. Det bør bekymre alle. Et veldig fragmentert arbeidsliv vil ikke være bra, sier Hammersland.

Han peker også på at organisasjoner som Juristforbundet er viktige for å sette rettssikkerhet på dagsorden.

– Jurister er garantister for retts-sikkerhet. I NAV er det for få jurister selv om svært mye av arbeidet og avgjørelsene som tas handler om jus. Det juridiske perspektivet blir litt for lemfeldig behandlet og forvaltningsrettens grunnleggende karakter blir oversett. NAV gjør vedtak om forvaltning av velferdsordninger som er vik-

// Jeg tror organisasjoner må være en viktigere oppfinnelse en hjulet

tige for folks liv og da må det gjøres på en skikkelig måte. Det er jurister sentralt inne i systemet, men nesten ingen ute på NAV-kontorene. Det betyr at forståelsen av jus ikke finnes mange steder i systemet. Det synes vi er bekymringsfullt. Alle kontorene skulle hatt tilgang til juridisk kompetanse. Men det handler både om

øynene som ser og viljen til å se. Her har Juristforbundet en viktig rolle.

– Å være tillitsvalgt høres nesten ut som et kall?

– Jo, men det er jo litt det. En til to ganger i uka sitter jeg på morgenflyet kl. 06.10 og er på farten. Man er vel drevet av både lyst og kall. Man må være glad i mennesker og ha evne til å lytte og ta ting innover seg. Det er viktig å møte medlemmer og stille opp overalt. Det krever jo litt, og det er kanskje ikke ideelt hvis man har små barn. Selv om jeg selv har gjort det også i den perioden. Jeg føler at jeg har løst tillitsvalgtrollen på min egen måte og skapt min egen profil. «I Did It My Way», sier han før turen går til Torp og flyet til Bergen for å slappe av hjemme. Så lenge det varer.

Konferanse satte varsling på dagsorden – Folk får ødelagt livet sitt

– Varsling går på helsa løs. Derfor kan vi ikke anbefale medlemmene våre å varsle, sier Kjetil Rekdal i Politiets Fellesforbund. Det møtte reaksjoner under Juristforbundet tillitsvalgtkonferanse.

Varsling var hovedtema under Juristforbundets tillitsvalgtkonferanse i Larvik. Blant foredragsholderne var Kjetil Rekdal. Han er 2. nestleder i Unio og leder av Politiets Fellesforbund Vest. Beslutningen om å ikke kunne anbefale medlemmene å varsle har Politiets Fellesforbund tatt i kjølvannet av varslingen i Monica-saken og de andre varslingssakene i Hordaland.

– Dette har vært meget krevende saker. Vi ser at varsling går på helsa løs

Advokat Arild Jebens (t.h) i Juristforbundet fortalte at forbundets advokatkontor har håndtert en rekke varslingssaker. – Vi møter altfor ofte arbeidsgivere som ikke har varslingsrutiner, sa han. – Fra Juristforbundets side har vi har medlemmer som det er blitt varslet på som har vært utsatt for et helt vanvittig press, sa Curt A. Lier (t.v.) i diskusjon med Kjetil Rekdal fra Politiets Fellesforbund.

og kan rett og slett ikke anbefale medlemmene våre å gjøre det, sier han.

Han pekte også på at justissektoren kommer dårligst ut i FAFOs siste varslingsundersøkelse.

Beslutningen om å ikke kunne anbefale varsling til medlemmene

møtte reaksjoner fra salen under tillitsvalgtkonferansen. «Vi krever at mennesker møter opp i domstolen som vitner. Da høres det ikke bra ut at Politiets Fellesforbund sier dette til medlemmene sine», sa en politijurist fra salen og også Juristforbundets pre- ➤

Hadde vi vært en privat virksomhet hadde vi gått konkurs

sident Curt A. Lier uttrykte skepsis til anbefalingen, selv om han mente det er grunn for varslere til å tenke seg godt om på forhånd.

Kjetil Rekdal forsvarte beslutningen og mente at vernet for varslere er for dårlig.

– Før disse sakene hadde jeg ingen erfaring med varsling. Men vi har gjort ekstreme erfaringer etter varslingssakene vi har hatt i Vest. Alle er preget av det, sa han.

– Sakene har vært meget ødeleggende. Politidistriktet lå med brukket rygg etterpå. Hadde vi vært en privat virksomhet hadde vi gått konkurs.

Han ønsker en «havarikommisjon» etter Hordaland-sakene.

– Granskingene som er gjennomført blir for fragmenterte. Man ser ikke helheten, mener Rekdal.

– Vi ønsker også et nasjonalt varslingsombud. Nøytrale og objektive organer må inn i sakene og vernet må styrkes. Vi ser også at håndteringen av en del varsler tar altfor lang tid. Varslingssakene utløste en enorm frykt for å gjøre feil. Det går på bekostning av skikkelig ledelse.

Konsekvensene for de involverte har vært dramatiske.

– Folk er blitt stigmatisert. Folk har søkt hundrevis av jobber uten noe resultat. Vi har måttet hente inn krisepsykolog. Vi snakker om at mennesker har fått ødelagte liv, sa han.

Curt A. Lier, president i Juristforbundet, minnet om Juristforbundet hadde medlemmer på «begge sider» i sakene i Hordaland.

– Vårt hovedfokus er varslervernet, men vi prøver også å nyansere

Kjetil Rekdal i Politiets Fellesforbund anbefaler ikke sine medlemmer å varsle. Beslutningen er tatt i kjølvannet av varslingssakene i Hordaland.

bildet. Det er kanskje ikke et budskap som er lett å nå ut med. Fra Juristforbundets side har vi har medlemmer som det er blitt varslet på som har vært utsatt for et helt vanvittig press, sa Lier.

– Også vi har fått noen erfaringer vi har tatt lærdom av etter disse varslingssakene. Ikke minst hvor krevende det er å være lokalt tillitsvalgt i slike situasjoner.

Gikk gjennom dommer

Advokat Anne Marie Due i Advokatfirma Hjort deltok også under konferansen, og gjennomgikk arbeidsmiljølovens varslingsregler. Hun har erfaring fra flere varslingssaker.

– Det er ingen tvil om at sakene er belastende for både varslere og den det blir varslet om.

I saker om varsling som går i domstolene står striden som regel om varslingen er forsvarlig og om det kan være snakk om gjengjeldelse.

– Dette med forsvarlig fremgangsmåte har skapt utfordringer. Et internt varsel er normalt forsvarlig, men jeg vil si at ekstern varsling er risikosport. Ekstern varsling kan være forsvarlig dersom en intern varsling ikke hjelper eller hvis det er uhensiktsmessig. Jeg sier ikke at ekstern varsling ikke kan vurderes som akseptabelt, men vi ser at det kan bli et problematisk rettslig spørsmål.

– Varslingssaker kan være god butikk og ofte er advokatene de eneste som tjener på det til slutt, sa advokat Anne Marie Due (Foto: Hjort)

Når det gjelder gjengjeldelse mot varsler er loven klar: Det er forbudt.

– Dommer fra slike saker viser likevel at hvorvidt det dreier seg om gjengjeldelse vurderes ganske strengt

og at det må være en helt klar årsakssammenheng mellom et varsel og for eksempel en omplassering. Domstolene er presise på hva som er det rettslige temaet i saken.

Som arbeidsretteadvokat har hun mange varslingssaker og granskinger. Hun har erfaring med å representere begge sider i slike saker.

– Sett fra mitt ståsted er varslingsinstituttet strålende. Men jeg ser også at varslinger ofte er en del av en større konflikt og at det har rot i denne konflikten. Varslingssaker kan lamme en virksomhet totalt. Ofte er arbeidsgivere engstelige for hvordan det skal håndteres. Da kommer det gjerne inn advokater. Og da koster det skjorta, sier hun.

– Slike saker kan være god butikk og ofte er advokatene de eneste som tjener på det til slutt. Det må man tenke på, sier Due.

– Advokatene må opptre ansvarlig og arbeidsgiver må ta litt mer regi i disse sakene. Man kan ikke overlate

Jurist og skribent Kai Sibbern, leder av Norsk PENS varslergruppe, minnet om at varsling er viktig for demokratiet, sikkerhet og helse, for å avdekke feil, korrupsjon eller sløsing med ressurser.

alt til advokater, som definerer sitt eget mandat. Vi skal passe oss for misbruk som gjør at hele varslingsinstituttet svekkes, sier hun.

Ditt testamente – en gave til livet!

En testamentarisk gave til forskning er en gave til fremtidige generasjoner. Du etterlater deg en investering i livene til dem som kommer etter deg.

Foto: Paal Audestad

Du setter igjen varige spor ved at du bidrar til ny og bedre behandling for dem som rammes av hjerte- og karsykdom eller demens. Å planlegge for tiden etter deg sikrer at din arv brukes slik du ønsker det.

Du velger selv hvilken sak som står ditt hjerte nærmest.

Nasjonalforeningen
for folkehelsen

Vil du vite mer? Ta kontakt med oss på tlf. **23 12 00 00**. Vi hjelper deg gjerne!
www.nasjonalforeningen.no/testamente

– Samarbeidet med Politijuristene var viktig

Tidligere justisminister Anders Anundsen roste samarbeidet med Politijuristene under hans ministerperiode.

– Samarbeidet med fagforeningene var viktig under arbeidet med politireformen. Politijuristene tok politisk lederskap og forankret det i organisasjonen, sa Anders Anundsen til forsamlingen da han kom til Juristforbundets tillitsvalgskonferanse for å snakke om politikk og jus.

Anundsen gikk av som justis- og beredskapsminister i desember i fjor etter tre år i ministerstolen. Han tar

Anders Anundsen gikk av som justis- og beredskapsminister på slutten av fjoråret.

ikke gjenvalg ved stortingsvalget til høsten.

– Er det noen her som vet hvordan politikk blir til?, spurte han.

– Jeg vet ikke helt selv. For når det gjelder det gamle utsagnet om at «den som vet hvordan politikk og pølser blir til aldri mer får en rolig natts søvn», vil jeg si at jeg foretrekker å spise pølser.

Juristen Anundsen sa at det hadde vært nyttig å kunne jus som politiker.

– Det handler både om systemforståelse og å kunne heve blikket. Jeg hadde ikke minst nytte av jusbakgrunnen den gang jeg ledet kontroll- og konstitusjonskomiteen på Stortinget.

Her når du flest jurister

– gjennom vårt jobbmarked når du jurister i privat og offentlig sektor

JURISTFORBUNDETS JOBBMARKED. NETT OG PAPIR

- www.juristkontakt.no
- www.juristforbundet.no
- nyhetsbrev hver 14. dag til over 20 000 medlemmer
- 9 utgivelser av fagbladet Juristkontakt pr år
- Adressert distribusjon med Posten Norge AS til over 20 000 medlemmer

ANNONSEANSVARLIG
Per-Olav Leth – 07 Media
+47 918 16 012
perolav@07.no

Over
20 000
medlemmer

Skal du på badestranda eller en tur til Dubai? Reiseforsikringen gjelder uansett!

Uansett om du skal på en kort eller lang reise, er det viktig å ha en god reiseforsikring. Juristforbundets reiseforsikring er en av de beste og rimeligste reiseforsikringene i markedet.

Forsikringen dekker deg og tingene dine på reiser inntil 60 dager over hele verden. Forsikringen gjelder til og med på vei til jobb eller butikken.

Velg Juristforbundets helårs reiseforsikring for deg eller familien din.

Telefon: 23 11 33 11 | forsikring@juristforbundet.no | www.juristforbundet.no/forsikring

Forum for Næringsdrivende etablert

Juristforbundet – Privat har etablert et nytt Forum for Næringsdrivende. Forumet, som arbeider med næringsdrivendes juristers interesser, har hatt sitt første møte og bildet viser f.v. sekretariatskontakt Michael Rummelhoff, advokat Terje Svendsen, advokat Lise Reiersen (leder), advokat Siri Øvstebø og rettshjelpsjurist Yasue Lee.

Politiet jusstudentenes drømmearbeidsplass

Hvert år spør Universum studenter hvor de helst vil jobbe etter endt studieperiode. Dette er jusstudentenes drømmearbeidsgivere i årets undersøkelse: 1. Politiet, 2. Utenriksdepartementet, 3.

Økokrim, 4. Tingrettene, 5. Høyesterett, 6. Regjeringsadvokaten, 7. Wikborg Rein, 8. Justisdepartementet (lovavdelingen), 9. Justisdepartementet (øvrige avd.) og 10. BA-HR.

Ønsker flere klager med nye nettsider

Sivilombudsmannen har fått nye nettsider som skal gjøre det enklere og mer forståelig å klage. – De nye sidene leses enkelt fra mobil, nettbrett og pc og er betydelig forenklet og med flere instruksjoner om hvordan klage og hvem som kan klage, sier sivilombudsmann Aage Thor Falkanger. Årlig mottar sivilombudsmann drøyt 3000 klager. Mange av dem må avvises fordi de ikke oppfyller de formelle kravene for å kunne klage. Den hyppigste grunnen til avvisning er at saken fortsatt er til behandling i forvaltningen. – Vi har gjort det lettere å klage

elektronisk, laget en tegnefilm som viser hvordan du klager og organisert informasjonen på en mer oversiktlig måte, sier sivilombudsmannen.

Mener ny straffelov kan gi usikkert kildevern

Regjeringens forslag til ny straffeprosesslov kan bidra til at kilder ikke tør kontakte journalister, advarer Nasjonal institusjon for menneskerettigheter. Fagdirektør Anine Kierulf ved Nasjonal institusjon for menneskerettigheter sier til Klassekampen at regjeringens forslag til ny straffeprosesslov kan bidra til å opprettholde usikkerhet om hvor grensa går, for at politiet kan ta beslag i journalisters kildemateriale. – Kildevernet er en helt sentral forutsetning for ytringsfriheten og vår kollektive rett til å bli informert. Men lovteksten i dette forslaget gjenspeiler ikke hvor viktig informasjonsfriheten er for samfunnet som helhet. Den gir heller ingen praktiske retningslinjer for hvor strengt kildevernet skal praktiseres, sier Kierulf til avisa. Hun mener at lovforslaget innebærer flere unntakskriterier som gir et stort rom for skjønnsmessige fortolkninger fra politiet og domstolene. Noe som kan føre til at kilder ikke tar sjansen på å kontakte pressen av frykt for å bli avslørt. – Det er en utbredt holdning at journalisters kildevern er et slags profesjonsbasert privilegium. Vernet er imidlertid en beskyttelse for hele samfunnets mulighet til å bli opplyst om viktige samfunnsspørsmål. Vi vet også at både påtalemyndighet og domstolene ofte bommer i sine vurderinger i kildevernsaker, understreker Kierulf.

ser tilbake

40 år siden

«Fra Oslo skifterett møtte dommerfullmektig Ingelin Killengreen, som hadde lagt opp sin innledning med utgangspunkt i de vanligste praktiske problemer hun møter i skifteretten.»

(Dommerfullmektigkurs på Solborg Hotell i Mandal)

30 år siden

«Den elendighetsfilosofi om underbemanning og uholdbare budsjetter som politiet bringer til torvs via massemediene skaper vanskeligheter for oss alle.»

(Ekspedisjonsjef Herman Berger og justisminister Helen Bøsterud oppfordrer politimestrene til en positiv holdning)

20 år siden

«Jeg er av den oppfatning at overvåkingstjenesten i fremtiden må orientere våre beslutningstagere i langt større grad enn nå.»

(POT-sjef Ellen Holager Andenæs sier det blir galt når bare POTs kritikere får slippe til med informasjon)

10 år siden

«I den globaliserte verden vi lever i, og med den teknologien som er tilgjengelig for terrorister, er det vanskelig å se for seg lettelsener i strenge terrorlover i nær framtid.»

(Den amerikanske jusprofessoren Antonio Fidel Perez mener amerikanske myndigheter ikke bryter med folkeretten med spesielle tribunaler på Guantanamo)

Underskriftsaksjon for å heve strafferammen

Stine Sofies stiftelse har startet underskriftskampanje for å få opposisjonen til å stemme ja til å heve strafferammen til 26 års fengsel for grove forbrytelser. I dag er 21 års fengsel lovens strengeste straff, mens regjeringen vil heve dette til 26 år. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og KrF kommer til å stemme nei til forslaget. – Det er på høy tid at vi får en endring i strafferammen, sier Ada Sofie Austegard, styreleder i Stine Sofies stiftelse til TV2. Hun har vært svært engasjert i ofre og etterlattes rettigheter etter at hennes egen åtte år gamle datter ble drept i Baneheia i Kristiansand i mai 2000. – Dagens lovverk strider med folks rettsfølelse. Denne lovendringen skal gjelde de aller groveste forbrytelsene, det vil si flere drap eller flere grove overgrep, sier Austegard. Arbeiderpartiet mener at lovforslaget ikke er godt

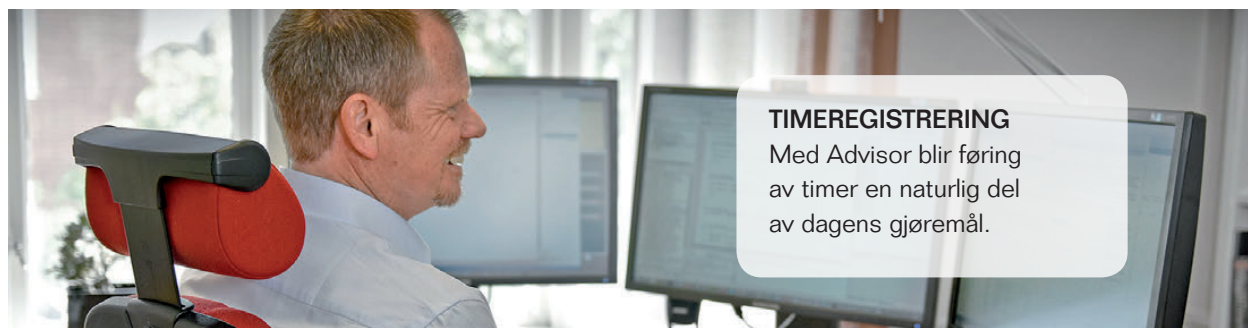

nok behandlet for å bli vedtatt i Stortinget. Partiet vil heller sette et nytt offentlig utvalg for å se på en mulig lovendring. Arbeiderpartiet reagerer også på at lovforslaget fra regjeringen ble endret etter at det hadde vært ute på høring.

Sterk kritikk av Økokrim etter Transocean-saken

Utvalget som har gjennomgått Økokrims såkalte «Transocean-sak» overleverte 13. juni sin rapport til riksadvokaten. I rapporten får Økokrim sterk kritikk. I den over 100-sider lange rapporten kritiseres Økokrim for å ha utvist manglende objektivitet, manglende ledelse og feil bruk av ressurser i behandlingen av Transocean-saken. «Utvalget finner få spor av ledelsesmessig oppfølging og kontroll med etterforskningen og fremdriften», og «Utvalget reiser spørsmål ved om ledelsen i lys av anken, medieuttalelser og kritikk fra Spesialenheten burde foretatt seg noe på et tidligere tidspunkt», heter det blant annet.

Utvalget ble ledet av sorenskriver Liv Synnøve Taraldsrud fra mars i år da utvalgets tidligere leder, jusprofessor Jon Petter Rui trakk seg fra ledervetet. – Vi tar til oss denne rapporten og vil bruke den til vårt forbedringsarbeid vi tar kritikken innover oss og på alvor, sier Økokrim-sjef Trond Eirik Schea til Dagens Næringsliv i en rask kommentar om rapporten. Rapporten skal ut på høring og vil bli fulgt opp av riksadvokaten. Transocean-saken, er en økonomisk straffesak som ble etterforsket av Økokrim i 10 år fra 2005, ble samtlige tiltalte frifunnet av tingretten.

TIMEREGISTRERING

Med Advisor blir føring av timer en naturlig del av dagens gjøremål.

advisor®

telefon: 33 48 43 00 • helpdesk@advisor.no • www.advisor.no

Alle gode ting

Jusstudentene i Bergen vant Lovstafetten – etter Oslo-seiere tre år på rad

Johannes Teigland løper i mål for Bergenslaget

Jusstudentene fra fakultetet i Oslo hadde vunnet lovstafetten tre år på rad før lovstafetten 2017 gikk av stabelen. Etter en spennende dragkamp hvor Oslo ledet lenge tok bergenserne revansje og dro i land en etterlengtet seier!

Tekst: Tore Letvik

Lovstafetten er en idrettskonkurranse mellom studentene ved de juridiske fakultetene ved Universitetet i Oslo og Bergen. Målet er å løpe og sykle raskest fra Oslo til Bergen med lov-samlingen som stafettpinne. Tradisjonen tro ble stafetten åpnet med en seremoni som i år fant sted 1. juni. Etter presentasjon av lagene fra Bergen og Oslo, åpningstale og bidrag fra korpset på jussen løper representanter for statsmaktene en prolog rundt Universitetsplassen.

I år deltok stortingsrepresentant Abid Raja, politisk rådgiver i Helse- og omsorgsdepartementet, Mathilde Tybring-Gjedde og høyesterettsdommer Cecilie Østensen Berglund. Noe som viste seg å bli en enkel match for Raja, som brøt målstreken først med lovsamlingen høyt hevet og med Østensen Berglund som en god nummer to.

– Jeg har fordel av mine lange ben, sa en humorfylt Raja etter seieren.

er – fire!

Entusiastiske jusstudenter fra Bergen og Oslo her under åpningsseremonien i Oslo. (Foto: Tore Letvik)

Startseremonien trakk flere kjente jurister. Advokat John Christian Elden møtte opp for å vise sin støtte til jusstudentene.

– Lovstafetten har høy status blant studentene og er en samlende og sosial begivenhet som mange ser fram til hvert år, sier Elden som tidligere selv har bidratt i avviklingen av stafetten.

I år var han bare innom for å bivåne begivenheten før han skulle reise til

Gardermoen for å ta fly til Bergen, hvor han skulle forsvare en klient i en rettssak. Jusstudentene fra Bergen og Oslo derimot måtte ruste seg for en hard etappe over fjellet til Bergen gjennom løpe- og sykkletapper.

Løpetradisjonen startet i 1982, da en trykkfeil førte til at det ikke ble levert nok lovsamlinger til studiestart på Dragefjellet. Da satte Oslo-studentene seg på sykkel og syklet lovsamlinger til Bergen. Resten er historie.

Juristkontakt var til stede under åpningsseremonien og snakket med en optimistisk leder for Lovstafetten, Bergen, Johannes Teigland.

– Vi har lagt oss i selen med hard trening for å virkelig forsøke å vinne i år, sa han. På Universitetsplassen løp studentene fra Bergen og Oslo for første gang en prolog rundt Universitetet, en prolog som Bergen vant med tre sekunder.

– Et nervedrama uten sidestykke

Etter forespørsel fra Juristkontakt sendte Johannes Teigland en beskrivelse av utviklingen i stafetten til redaksjonen, og begynner beskrivel-

sen etter at åpningsseremonien ved Universitetet i Oslo var over:

– Deretter gikk turen til Drammen, hvor stafetten startet for fullt. Oslo

stilte her med to veldig sterke løpere (Anders Vister og Runa Falch) som løp annenhver gang, 5 min for jenten og 10 min for gutten. De dro egenhendig fra ►

Abid Raja gikk seirende ut av prologen når statsmaktene møttes til stafett. Høyesterettsdommer Cecilie Østensen Berglund kom på en god annenplass. Også advokat John Christian Elden møtte på universitetsplassen. (Foto: Tore Letvik)

bergenserne på den 2 mil lange etappen og i mål hadde de en ledelse på 30 sekunder ned til Bergen.

Etter dette fulgte sykkeletapper fra Vestfossen til Høydalsmo. Her hadde Oslo et sterkere lag enn Bergen og vant samtlige etapper.

Og så skal det løpes. Neste løps-etappe hadde Oslo også med seg sine sterkeste løpere. Oslo vant med 58 sekunder. 7:50 totalt.

Det så dermed nokså mørkt ut for Bergen idet klokken var 21.30 og vi var ankommet Børend. Oslo hadde imidlertid nå brukt opp sine to beste løpere ettersom ingen kan løpe mer enn åtte etapper totalt under stafetten. Disse ble sendt hjem igjen til Oslo, imens vi i Bergensleiren håpet på å kunne hente inn forspranget gjennom natten ved å bruke bredden på løpelaget vårt.

Etter neste etappe så det likevel nokså vanskelig ut. Denne vant Bergen med bare 6 sekunder. Oslo ledet da med 7.44 i sammendraget.

Ca. ved midnatt var det klart for en av de lengste etappene under stafetten, som går fra Haukeligrend til Haukelitunellen. Bergenslaget fikk luke allerede etter 3 minutter og etter hvert

kunne ikke de to lagene se hverandre lenger over fjellet. Til slutt vant Bergen denne etappen med hele 4 minutter og 50 sekunder. Oslo ledet plutselig bare med 2.56 og det var spenning i kampen igjen!

Neste løpetappe fra Haukelitunellen til Røddalstunellen vant Bergen med 1.17 og de som hadde lagt seg til å sove mens Oslo hadde klar ledelse, våknet nå til at denne var kortet ned til 1.39 sammenlagt.

Neste etappe var en ny sykkeletappe fra Odda til Utne. Denne vant Oslo med 2.13,5 og ledet nå med 3.52,5 totalt. Bergen hadde en stor jobb foran seg da de tok fatt på den nest lengste løpetappen på turen. 35 km fra Utne til Jondal i Hardanger. På de smale, svingete veiene fikk bergenslaget tidlig luke og til slutt vant de etappen med 4 min og 35 sekunder. For første gang siden prologen i Oslo var Bergen nå i ledelsen med 42,5 sek ned til Oslo.

Etter denne bragden av en løpetappe fulgte en ny sykkeletappe fra Tørvikbygd til Kvamskogen. Oslos syklist vant denne med 59 sekunder og ledet da med 17 sekunder i sammendraget før de to siste løpetappene

gjenstod. Aldri før har det vært så jevnt, så sent i Lovstafetten.

Den neste løpetappen fra Kvamskogen til Bjørkheim vant Bergen med 40 sekunder. Før den avsluttende jaktstarten fra Bjørkheim til Trengereid skilte det dermed bare 23 sekunder mellom lagene i favor Bergen. Det har aldri skjedd tidligere at det har vært så liten differanse mellom lagene etter 400 km.

Siste etappe ble et nervedrama uten sidestykke. Over 500 fulgte med på live-sendingen på Facebook, og det ryktes at ikke en eneste jusstudent på Dragefjellet leste pensum i denne halvtimen. Bergen dro veldig sakte i fra, men fikk etter hvert en betryggende luke.

I mål kom Bergen først, kun 53 sekunder foran Oslo. Hvis man deler dette på de 412 km som er løpt og syklet, skulle det tilsvare en differanse på 12 hundredeler pr. km. Aldri før har Lovstafetten vært jevnere og aldri før har det gått fortere over fjellet.

Dette var Bergens første seier siden 2013 og jubelen var derfor stor både ved målgang og ved medaljereemonien på Museumsplassen, skriver en entusiastisk Johannes Teigland.

Jurist på hjul

Trækker seg til og fra Høyesterett

Trodde du at det å være dommer i Høyesterett
er synonymt med å være en knusktørr jurist hvor
nesa er begravd i lovbøker, og hvor fysiske utskielser
i beste fall tilhører en meget fjern fortid?
Da kan du tenke om igjen.

Tekst og foto: Tore Letvik

– Effektivt, fleksibelt og miljøvennlig. Joda, dette vil jeg anbefale sier høyesterettsdommer Per Erik Bergsjø og trækker litt ekstra på pedalene der han skyter fart nedover Akersgata og svinger inn på Høyesteretts plass. Han er en av landets jurister på to hjul, og bare en av flere ansatte i Høyesterett som tar seg til og fra jobb på sykkel, sommer som vinter!

Med vindsus i sykkelhelmen går den daglige ferden på sykkel fra området ved Sognsvann, til Høyesterett. Der blir sykkelbragten innendørs før et raskt skift til hvit skjorte, skinnende blanke sko og dommerkappe erstatter sykkeldressen. 10 minutter etter at pedalene forlates, er syklisten klar til tjeneste som dommer i landets øverste domstol.

Bergsjø kunne valgt å ta t-banen fra sitt hjem og fortsatt reist med beste samvittighet med tanke på miljøvennlig transport. Da han hadde rundet 40 – for 19 år siden – ble imidlertid interessen vekket for å bruke sykkel til og fra jobb.

– Motivasjonen for meg var først og fremst å få en daglig trim uten at det tar så mye ekstra tid. Men generelt er det jo et poeng med sykling at det er miljøvennlig og en effektiv og fleksibel måte å forflytte seg på, sier Bergsjø til Juristkontakt, der vi er invitert inn på hans kontor i Høyesterett.

Han stiller gjerne til intervju for å dele sine erfaringer med sykling, og gir tommelen opp for bruk av sykkel til og fra jobb. Han understreker imidlertid at han ikke anser seg som en sykkelaktivist.

– Man skal ha respekt for at det passer for noen og ikke for andre. Selv er jeg så heldig å bo slik til at jeg kan bruke i underkant av 20 minutter med t-banen til og fra jobb – fra dør til dør. For meg er derfor mosjonen den viktigste årsaken til at jeg sykler, sier Bergsjø.

Ferden fra Kringsjå til Høyesteretts plass består av nedoverbakke i så stor grad at 59-åringen ikke engang rekker å bli svett på vei til jobb.

Høyesterettsdommer Per Erik Bergsjø sykler til og fra jobb både sommer og vinter.

– Det er hjemturen som gir meg trening. Da er det motbakke, og jeg må legge litt mer kraft på pedalene, sier Bergsjø.

Når han føler for litt ekstra trim, kan han også legge inn en ekstra runde opp til Frysja eller rundt Maridalsvannet på vei hjem.

Uformell sykkelgruppe

Bergsjø understreker at han langt ifra er den eneste syklisten i landets øverste domstol.

– Høyesterett har hatt en gjeng med sykkelentusiaster i mange tiår – og det har gått helt til topps. Tidligere justitiarius Tore Schei syklet til og fra jobb i sommerhalvåret, og han sykler fortsatt til og fra sitt pensjonistkontor. Gunnar Aasland syklet visstnok til og fra Bærum. Og jeg kunne nevnt flere

eksempler. Så sykling har faktisk vært relativt utbredt blant høyesterettsdommerne, sier Bergsjø, som kan røpe at sykkelinteressen også strekker seg ut over dommerkorpset.

– Snakker vi om at Høyesterett har egen sykkelklubb?

– Ikke noen formell sykkelklubb, men det jeg vil kalle en uformell sykkelgruppe. Vi prøver med jevne mellomrom å få til en felles tur. Gruppen består av både dommere, utredere og saksbehandlere. Vi har vært rundt 10 stykker med på slike turer. En typisk sykkelstur starter gjerne utenfor jobben, før vi sykler opp langs Akerselva og en liten runde i marka. Noen ganger avsluttes turen med litt mat og drikke hos meg, i og med at jeg bor like ved Sognsvann.

Med piggdekk

Når sommeren surner og høst- og vinterkulda setter inn, er det få som i det hele tatt har i tankene å sette seg på sykkelen for å sykle til og fra jobb. Blant dem som kan være å se syklende ute i Oslo i snøfokk og sørpe, finner man ansatte i Høyesterett. Bergsjø er en av dem.

– Vintersykling er noe jeg ble inspirert til av andre her på huset, og det startet jeg med først etter at jeg begynte i Høyesterett i 2012. Høyesteretts direktør Gunnar Bergby er en av dem som sverger til sykkel om vinteren. Jeg har også dommerkolleger som sykler om vinteren. Gunnar ble vel i sin tid inspirert til å sykle om vinteren av dommer Lars Oftedal Broch, som skal ha vært den første vintersyklisten i Høyesterett.

– Er det omlegging av dekk på sykkel for deg senhøstes da?

– Nei, egentlig ikke. Jeg har en ordentlig sykkel som jeg bruker ni måneder på barmark. Og så har jeg en billig sykkel til vinterbruk, som er utrustet med piggdekk. Syklene ruster jo om vinteren, og er det ikke noe poeng i å tære på kvalitetsutstyr.

– Det er jo mye snakk om å ta vare på miljøet. Kunne sykkel være løsningsen for flere enn i dag, etter ditt syn?

– Det er vel ikke særlig kontroversielt å hevde at sykkel er mer miljøvennlig enn bil. Men andre må selv vurdere om sykling passer for dem – jeg vil ikke moralisere. Slik jeg ser det, kan sykkel ofte være det raskeste og mest fleksible transportmidlet. Man er ikke avhengig av rutetider og kan dra til og fra jobb når det måtte passe.

– Hva har du å si til de som tenker på høyesterettsdommere som en gruppe personer med nesa i lovøkene da?

Høyesterett har hatt en gjeng med sykkelentusiaster i mange tiår

– De har jo litt rett, for vi kan ikke nekte for at vi er interessert i juss. Men det er også ganske mange som er opptatt av å holde seg i form. En av mine kolleger løper for eksempel til og fra jobb stort sett daglig. Interessen for ski og friluftsliv er stor, og sånn har det vært i mange tiår.

Start me up!

– Så den årlige trimmen begrenser seg ikke bare til å gå rundt juletreet i Høyesterett og å gå polonese i trap-pene da, spør vi, og viser til Juristkontakts nummer før jul i fjor, hvor direktør Gunnar Bergby og høyesterettsjustitiarius Toril Marie Øie fortalte om domstolens juletradisjoner. Å gå polonese opp og ned trap-pene i Høyesterett er en tradisjon under feiringen.

Bergsjø ler; Nei...Det er riktig at vi får litt trim på julefesten, men det strekker seg nok lenger enn som så. Det å være fysisk aktiv som dommer kom ikke med dagens generasjon, og Høyesterett var egentlig ganske tidlig ute. Det har vært, og er fortsatt, betydelig interesse for å røre på seg i dommerkorpset, sier Bergsjø.

Han legger til at det ikke bare er polonese under julefesten. Etterpå lokkes de ansatte ut på dansegulvet med «Start me up» av Rolling Stones...

Bergsjø ble cand.jur. i 1985. Han var ansatt i lovavdelingen i Justisdepartementet 1986-1989, og var dommer i Nord-Troms tingrett 1990-1993. Fra 1993 til 2012 arbeidet han som advokat, inntil han tiltrådte som høyesterettsdommer 1. mars 2012.

Sterke følelser i sving etter Star-rapport

Stiftelsen til motmæle mot både riksadvokat og kommisjon

Raseri. Utslitthet. Bønn om å la nok være nok. Reaksjonene etter at Stortingets granskingskommisjon i Scandinavian Star-saken la fram sin rapport 1. juni var sterke og varierte. Overlevende og etterlatte fikk vite at heller ikke denne undersøkelsen kunne bringe dem nærmere noe svar på hvem som forårsaket brannen som krevde 159 menneskeliv for 27 år siden.

Tekst: Tore Letvik

Etter at rapporten ble overlevert stortingets presidentskap av kommisjonens leder, Frank Kjetil Olsen, reagerte flere i stiftelsen «Etterforskning av Mordbrannen på Scandinavian Star» under den påfølgende pressekonferansen med sterk frustrasjon over kommisjonens hovedkonklusjoner. Stiftelsens skipstekniske utreder, Gisle Weddegjerde kalte konklusjonene rystende. Advokat Sigurd J. Klomsæt, som er bistandsadvokat for mange pårørende og overlevende, uttalte til kommisjonen at han opplever rapporten som «en skandale» og et «ekko fra politiets etterforskning i 1991».

Stiftelsen «Etterforskning av Mordbrannen på Scandinavian Star», her med (f.v.) Terje Bergsvåg, Sigurd Klomsæt, Arne Steen (styreleder) og Gisle Weddegjerde, har sendt klage både til riksadvokaten og til granskingskommisjonen. Her på vei fra Stortinget etter at rapporten ble lagt frem. (Foto: Tore Letvik)

Stiftelsen hevder at det enorme omfanget som brannen om bord skipet fikk, må være som følge av at brannen ble tilført brennbar væske, og har vist til at store mengder diesel på uforklarlig vis har forsvunnet. Stiftelsen mener også at brannens spredning om bord skipet i løpet av de 38 timene som gikk før brannen ble slukket bare kunne skje ved at det ble antent flere steder og at brannen ble «foret» med hydraulikkolje og diesel.

Kommisjonen har konkludert med at det ikke har vært mulig å verifisere hvor mange liter diesel som ble fylt på skipet, og at det dermed ikke er mulig å vite om det er noe som har forsvunnet på uforklarlig vis. Kommisjonen mener også at et brudd i et hydraulikkør ikke har noen sammenheng med brannens voldsomme utvikling, og at det ikke er påført bruddet for å tilføre brannen hydraulikkolje, slik stiftelsen mener. Kommisjonen avvi-

ser også sabotasje, og har ikke funnet grunnlag for å konkludere med at brannen om bord har vært økonomisk motivert, slik stiftelsen hevder.

Som svar på kritikken for at kommisjonen ikke har kunnet støtte opp om fremsatte teorier om brannforløp og eventuelle motiver bak brannen, og for å ikke kunne gi pårørende og etterlatte sannheten bak tragedien, svarte komiteleder Frank Kjetil Olsen blant annet:

– Kommisjonen forvalter ikke sannheten. Hvem gjør så det? Kommisjonen må bruke de alminnelige prinsippene for å sannsynliggjøre faktum gjennom verifiserbare faktum. Det har vært vår arbeidsoppgave.

Klager til riksadvokaten

Etter pressekonferansen holdt Støttegruppen for etterlatte og overlevende etter mordbrannen på «Scandinavian Star» og stiftelsen en felles samling på Håndverkeren i Oslo, hvor det ble gitt utløp for sterke reaksjoner fra flere av dem som ble berørt av skipsbrannen i 1990.

De hadde da kort tid tidligere fått høre granskingskommisjonen konkludere med at branner som startet om bord skipet inntil like etter 02.00-tiden den skjevnsvangre natten «overveiende sannsynlig» var resultat av brannstiftelse, men at brannen sannsynligvis spredte seg gjennom stålet i et overopphetet skipsskrog. Noe stiftelsen avviser som umulig.

Stiftelsen og dens advokat Klomsæt har i tiden etter offentliggjøringen av kommisjonens rapport skrevet til kommisjonen og rettet en rekke kritiske spørsmål om både ekspertisen som den har benyttet og til metodene som kommisjonen har brukt for å komme fram til sine konklusjoner. I mai måned avviste Oslo statsadvokatembeter stiftelsens klage over Oslo politiets henleggelse av etterforskningen av Scandinavian Star-brannen. I avvisningen skriver Oslo statsadvokatembeter at avgjørelsen ikke kan påklages. Advokat Klomsæt bestrider dette

Kommisjonsleder Frank K. Olsen overleverer rapporten til stortingspresident Olemic Thommessen. (Foto: Stortinget)

og har klaget avgjørelsen til riksadvokaten da han tvert om mener landets øverste påtalemyndighet har en plikt til å klagebehandle saken, og at det rettslige grunnlaget finnes i straffeprosessloven § 4, jfr. EMK art. 2 om statens plikt til å beskytte liv og etterforske drap.

Mer forsiktig

Mens engasjementet overfor myndighetene og kommisjonen er offensiv i regi av Stiftelsen «Etterforskning av Mordbrannen på Scandinavian Star» er støttegruppens fremgangsmåte noe mer forsiktig. På sin hjemmeside skriver lederen for Støttegruppen for etterlatte og overlevende etter mordbrannen på «Scandinavian Star», Jan Harsem, følgende om forslag til hvordan støttegruppen bør gå fram nå:

«Gå saklig og nøkternt gjennom kommisjonens rapport, og meld tilbake til Stortingets videre behandling av rapporten hva vi mener om følgende: Har kommisjonen utført sitt oppdrag i samsvar med mandatet? På hvilke området mener vi evt at kommisjonen ikke svarer på mandatet? Hvilke resonnementer og konklusjoner i rapporten slutter vi oss til? Hvilke resonnementer og konklusjoner i rapporten er vi uenige i? Har kommisjonen gitt anbefalinger, og er disse dekkende for de områder kommisjonens mandat tilsier at kommisjonens anbefalinger burde dekke?»

«Hvis vi følger disse retningslinjene, så opprettholder vi korrektivet som

våre erfaringer er overfor myndighetene, samtidig som vi bevarer respekt overfor institusjoner og de personer som representerer disse. Karakteristikkene og av personer og deres motiver driver ikke denne saken frem på noen konstruktiv måte, men drar bare opp sterke følelser uten retning, mål eller mening. Engasjerte kan nå lese gjennom rapporten, og gjøre sine merknader. Du kan enten selv, som enkeltperson, gi dine kommentarer til Stortingets behandling av rapporten, eller lever dine innspill til Stiftelsen eller Støttegruppen, som forbereder samlede kommentarer til Stortingets videre behandling», skriver Harsem.

Til behandling

Scandinavian Star-kommisjonens rapport konkluderte også med at Helse-Norges langsiktige oppfølging av de overlevende og etterlatte har vært for dårlig.

«Kommisjonen finner det kritikkverdig at ikke Helsedirektoratet tok et større ansvar for den langsiktige oppfølgingen. Særlig vil kommisjonen bemerke at de pårørendes situasjon synes å være oversett. Kommisjonen utelukker ikke at en bedre koordinering og langtidsoppfølging av de berørte, både de overlevende og de pårørende, ville ha ført til at færre hadde strevd med psykologiske, somatiske og yrkesmessige langtidsvirkninger», heter det i rapporten.

Rapporten blir sendt til behandling i stortingets kontroll- og konstitusjonskomite, som normalt behandler rapporter fra stortingsoppnevnte granskingskommisjoner. Rapporten vil sendes til komitébehandling, mest sannsynlig høsten 2017. Komiteen avgir en innstilling med forslag til vedtak som deretter settes opp til behandling i stortingssalen.

Scandinavian Star-kommisjonen ble oppnevnt 12. mai 2015, og det er langt noe vanlig fenomen at Stortinget nedsetter granskingskommisjoner. Star-kommisjonen er den sjette kommisjonen Stortinget har nedsatt siden 1985.

INC 2017

Internasjonal forhandlingsfinale i Oslo

150-170 deltakere fra inntil 32 land kommer til Oslo i juni for finalen i den internasjonale forhandlingskonkurransen for jusstudenter (INC).

Norge er i år vertskap for den internasjonale forhandlingskonkurransen for jusstudenter (International Negotiation Competition – INC) som foregår siste uken i juni. Konkurransen går over flere dager på Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Konkurransen arrangeres av Juristforbundet sammen med advokatfirmaet Arntzen de Besche, Universitetet i Oslo, Dispute Resolution Forum (Forum for tvisteløsning) og Juristenes Utdanningssenter.

– Formålet med konkurransen er blant annet å skape større interesse for juridiske forhandlinger hos jusstudentene. Den skal også gi studentene mulighet til å trene og forbedre sine forhandlingsferdigheter i internasjonale transaksjoner og tvister, samt gjøre dem bedre i stand til å møte jurister og advokater fra andre land, sier Michael Rummelhoff, Juristforbundets prosjektleder for den internasjonale finalen.

– Deltakerne blir også gjennom konkurransedagene bedre kjent med de spesielle aspektene av internasjonale juridiske forhandlinger, blant annet utfordringene med tverrkulturell kommunikasjon, samt potensielle

– Konkurransen gir studentene mulighet til å trene og forbedre sine forhandlingsferdigheter i internasjonale transaksjoner og tvister, sier Michael Rummelhoff.

forskjeller i forhandlingsstil, etiske begrensninger, sosiale normer og forretningspraksis, sier han

Det norske laget som deltar i INC, består av jusstudentene Tonje B. Onsøien og Malin Granli fra Universitetet i Oslo. De kvalifiserte seg ved å vinne den nasjonale konkurransen mot lag fra de juridiske fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø.

Ved siden av deltakelsen i den internasjonale konkurransen fikk de et trainee-opphold i advokatfirmaet Arntzen de Besche. Laget har blitt coachet frem til finalen av Juristforbundets advokat Roar Thun Wægger.

Fjorårets internasjonale finale gikk i Sveits, der det norske laget tok en fjerde plass.

Eget valgfag

Ifølge arrangørene ligger Norge etter mange andre land med både kunnskap og praksis knyttet til forhandlingsteknikk. Men nå økes fokuset på forhandlinger også her i landet;

Universitetet i Oslo lanserte i fjor konflikthåndtering som et eget valgfag på jusstudiet, og kurset var svært populært blant studentene. Høsten 2017 blir forhandlinger også eget valgtema, og mekling lanseres som eget valgtema våren 2018.

Ved Advokatkontoret i Juristforbundet har man lenge vektlagt konfliktløsning, forhandlinger og mekling som metode for sakene de behandler for medlemmene.

– Advokatene ved kontoret skaffer seg spesialkompetanse på området gjennom forhandlingsprogrammet PON ved Harvard Law School. Kontoret følger utviklingen mot samarbeidsorientert jus (collaborative law) der det vektlegges problemløsningsstrategier framfor trusler og ultimatum, forteller advokat Roar Thun Wægger.

Masterclass om interkulturelle forhandlinger

I forbindelse med forhandlingskonkurransen INC kommer det internasjonale forhandlingseksperter til Oslo 27. juni for å bidra på en masterclass om interkulturelle forhandlinger.

Foredragsholderne vil dele sine synspunkter på alle stadier av forhandlinger; forberedelsesfasen, forskjellen og likhetene i kommunikasjonsferdigheter og stereotyper, og behovet for å bygge relasjoner – og hvordan du gjør det mest effektivt. De vil også ta for seg forskjeller og likheter mellom ulike typer forhandlinger i og på tvers av regioner.

– Målet med masterclass er å styrke deltakernes bevissthet om betydningen av å forstå kulturen i deg selv; det faktum at du ser verden på en bestemt måte på grunn av din egen bakgrunn, personlig historie og kultur.

De vil også lære hvordan de kan forberede og planlegge for det kulturelle aspektet i kommende forhandlinger i utlandet, så vel som i hjemlandet sitt, forklarer advokat Roar Thun Wægger i Juristforbundet, som vil være moderator for masterclass.

Hovedinnlegget er ved den amerikanske forhandlingseksperten Ronald M. Shapiro.

Andre bidragsytere er:

- Terje Rød-Larsen, tidl. visegeneralsekretær i FN
- Erlend Haaskjold, advokat/partner i Arntzen de Besche Advokatfirma AS
- Jochen Luksch, adm. partner i Egger, Philips & Partner AG, Sveits
- Mark Saunders, professor, London
- Mikkel Gudsøe, professor (associated) ved Aarhus universitet, Danmark
- Tetsuo Morishita, professor ved Sophia universitet, Japan

- Joel Lee, professor (associate) ved National University of Singapore
- Graham Massie, direktør ved Centre for Effective Dispute Resolution
- Dr. Susan Stokeld, professor, University of Aberdeen, Skottland

Les også Michael Rummelhoffs kronikk på side 51.

Formålet med konkurransen er blant annet å skape større interesse for juridiske forhandlinger hos jusstudentene.

Ber om skjerpet bevissthet rundt bilens innsamling av informasjon

Datatilsynet oppfordrer bileiere til skjerpet årvåkenhet i forhold til moderne bilers innsamling av data om blant annet lokasjon og kjøreatferd. Bilene har utviklet seg til å bli rullende kommunikasjonssentraler. Til nå har bileierne i svært liten grad blitt gjort oppmerksom på hva som samles inn av bilen og hva som deles. Nå blir dette endret.

Tekst og foto: Tore Letvik

– Jeg tror det er et stort svart hull i bileieres kunnskap om kjøretøyets innsamling av data og personopplysninger. Utviklingen av kommunikasjon og elektronikk i bilene har vært rivende og vanskelig å følge med på. Det er viktig at den enkelte får muligheten til å innhente informasjon om dette, og å få muligheten til å selv kontrollere hvordan personopplysninger anvendes, sier direktør i Datatilsynet, Bjørn Erik Thon, til Juristkontakt.

Dagens moderne biler er i dag avanserte elektroniske datasystemer

på hjul, bestående av blant annet sim-kort, og gps-anlegg. Noen bilprodusenter kan se hvor bilen din er til enhver tid. Samtidig blir detaljerte opplysning om din kjøreatferd lagret i bilen. Detaljer som om du har brukt bilbelte, oversikt over dine nedbremsinger, og hvor fort du har kjørt. I enkelte av bilprodusentenes instruksjonsbøker står det blant annet skrevet at dette er opplysninger som blir utlevert til politiet dersom myndighetene har grunnlag for å kreve det.

Opplysningene i bilens informasjonssystem blir også hentet ut av verkstedene når du leverer bilen til reparasjon, som et ledd i verkstedets feilsøking.

Hittil har bileiere i svært liten grad fått vite hva som samles inn av opplysninger og eventuelt hvilken risiko det er for at tredjepart får tilgang til dine personopplysninger.

Nå har Datatilsynet og Norges Bilbransjeforbund sammen utarbeidet en bransjenorm som skal sikre at den som kjøper en bil skal få kunnskap og ►

dermed mulighet til å velge om han eller hun samtykker eller ikke i bruken av informasjonen. Et skjema som punkt for punkt retter spørsmål om hva som innsamles, og som selger fyller ut, skal nå brukes som et standard-skjema ved bilfirmaers salg av biler. Samtidig kan da kunden ta stilling til om han eller hun samtykker i at de ulike opplysningene innhentes, og eventuelt også ta stilling til videre bruk av informasjonen.

Fra mobil til bil

– Vi pleier å følge ekstra med når det kommer nytt teknologisk utstyr som muliggjør innsamling av personinformasjon. Som mobiltelefon og datamaskin, hvor det var store utfordringer knyttet til dette. Etter hvert har vi også sett at bilen har utviklet seg til et slags kommunikasjonspunkt. I noen år har man hatt et slags elektronisk plug-in-system hvor verksteder har kunnet koble seg inn for å få status på om det er behov for skift av bremses, olje og slidedeler. Men nå kommer jo bilene med fullt oppsett, sim-kort, og er i virkeligheten en rullende mobiltelefon med gps-oppkobling, kartfunksjon, og telefonoppkobling som gjør at personopplysninger kan innsamles på en helt annen måte enn før, sier Thon som mener dette vil kunne føre til helt nye utfordringer som både har kommersielle og sikkerhetsmessige sider.

– For syv år siden, mens jeg var forbrukerombud, var jeg på konferanser i Brussel hvor det ble snakket om hvordan reklameskilt langs veien kan begynne å skifte etter hvilken bil som kommer og for å være direkte rettet mot bileierens behov. For eksempel om det er en småbarnsfamilie som kommer kjørende, så dukker bleiereklame opp på reklameboardene der du kjører. Vi har ikke sett det «live» her ennå, men slike ting kan komme hit også, som følge av bilenes elektronikk- og kommunikasjonssystemer, sier Thon.

Teknologisk fagdirektør Atle Årnes i Datatilsynet mener bransjenormen

– Blant det nye i personvernforordningen er at eiendomsretten til egne data styrkes, sier Bjørn Erik Thon.

som nå er utarbeidet vil kunne få stor betydning.

– Vårt hovedfokus nå er at det skal gis informasjon til de berørte om hvilken informasjon som rent faktisk innhentes. For få år siden gjennomførte vil tilsyn hos flere bilprodusenter som selger biler i Norge, for å få vite hva som innhentes av informasjon. En av disse skrev rett ut at de samlet informasjon blant annet for å se på bilførernes kjøreatferd, og skrev det i instruksjonsbøkene som fulgte bilene, sier Årnes til Juristkontakt.

**// Vårt hovedfokus
nå er at det skal gis
informasjon om hvilken
informasjon som
innhentes**

Han forteller at Datatilsynet undersøkte videre rundt bruken av sim-kort.

– Det gikk rykter om at sim-kort kunne plasseres i bilen uten at man

egentlig visste at det var en kommunikasjonsenhet der. Da vi undersøkte dette fant vi ut at bilen ble tømt for informasjon i det du plasserte bilen på verkstedet, gjennom den såkalte OBD2-kontakten, sier Årnes.

Etter kontrollen ba Datatilsynet aktørene om følgende:

«Etablere et internkontrollsystem for behandlingen av personopplysninger som gjøres når de diagnostiserer og reparerer biler. Inngå databehandleravtaler mellom bilprodusentene og bilverkstedene. Slutte å utlevere personopplysninger til bilprodusentene hvis det ikke er noe rettslig grunnlag for dette. En eventuell utlevering må også foregå på en forsvarlig måte.»

– Det vi ikke så på den gangen var hva bilene hadde av ekstrautstyr. I bransjenormen som nå er utarbeidet skal bilkjøperne få vite hva som er i bilen av kommunikasjonsutstyr, om det er GPS, blant annet. Det skal fremkomme av skjemaet og da er det veldig viktig å få vite om det er tredjeparter som får tilgang til opplysningene. Det skal bilselger også opplyse om, sier Årnes som oppfordrer til å la det nye standardskjemaet om hva som innhentes og deles av opplysninger i bilen følge med til ny eier som en del av bilens dokumenter.

Kan gi billigere forsikring

Bilens registrering av kjøreatferd har vekket interesse blant forsikringselskaper. Et selskap har søkt Datatilsynet og fått konsesjon i et konsept hvor informasjon om kjøreatferd innhentes fra bilens datasystem etter samtykke fra bilfører. Hvis de innhentede dataene viser at forsikringskunden er en sjåfør som kjører defensivt og sikkert, får kunden 15 prosent rabatt på forsikringen.

– Dette sa vi ja til fordi samtykkeordningen er ganske bra. Det som også vil være fint i slike sammenhenger er når det nye regelverket i Personvernforordningen kommer neste år. Fra mai 2018 vil EUs personverns-

forordning avløse personopplysningsloven og gjelde som norsk lov.

– Blant det nye der er at privatpersoners eiendomsrett til sine egne data styrkes. Noe som for eksempel betyr at dersom du er kunde i forsikringsselskapet som gir rabatt som følge av dokumentert god kjøreatferd, så vil du kunne si at disse dataene er så positive for deg at du vil ha de overført til et annet forsikringsselskap som eksempelvis kan tilby 20 prosent rabatt på forsikringen for ditt kjøremønster. Så en ting er at mer registreres, men samtidig så styrkes eiendomsretten til dine data, og vi har også sett at det går lenger enn bare å gjelde bilforsikring, sier Thon.

«Forordningen er langt på vei en videreføring og utdyping av EUs personvern direktiv fra 1995, men inneholder også vesentlige nye elementer», skriver Universitetet i Oslo på sine hjemmesider.

UiO skriver at: «Målet er like rettsregler for personopplysningsvern i Europa. Forordningen er en meget omfattende og kompleks tekst som vil gjelde «ord for ord» i alle land, uten mulighet for tilpasninger til nasjonal lovgivningstradisjon og rettskultur.»

Frivillig tvang?

I den nye bransjenormen som Datatilsynet og Norges Bilbransjeforbund har utarbeidet sammen skal bilkjøpere informeres slik at de kan avgjøre om de samtykker eller ikke til informasjonsinnhenting og bruk. Det finnes imidlertid bilprodusenter som kontinuerlig innhenter informasjon om hvor bilene befinner seg.

– Her eksisterer det en personvernpolicy som er slik at dersom du ikke samtykker til å avlevere lokasjonsinformasjon, så får du i realiteten ikke brukt bilen etter hvert. Men personvernpolicyen varierer fra bilmerke til bilmerke. Forskjellen fra før og nå er at den nye bransjenormen gjør at du som bilkjøper nå lettere får vite hvilke informasjon de samler inn om deg. Og denne kunnskapen gir forbrukermakt. Dersom mange nok

Fagdirektør i Datatilsynet, Atle Årnes, mener den nye bransjenormen vil kunne få stor betydning.

kunder sier nei til urimelige krav til innsamling av informasjon, vil i realiteten bilprodusentene måtte velge mellom å tilpasse seg til kundene, eller å få solgt færre biler, sier Årnes.

! Du må kunne kreve at data fra din tid som eier av bilen slettes

Bjørn Erik Thon mener det kan være en vanskelig balansegang, da man er nødt til å akseptere noe informasjonsinnhenting for at produktet skal fungere.

– Når du inngår avtale om kjøp av en bil, så er det jo et kjerneprodukt som følger med det. Som for eksempel at du skal motta oppdateringer av bilen for at den skal være sikker å kjøre. Dette er jo noe man som bileier bare må akseptere, og er en del av den kontrakten du inngår. Bruk av informasjon fra din bruk av bilen ut over dette mener jeg man må kunne velge å si ja eller nei til. Hvis man er innenfor den normale bruken av dataene så

er det jo greit. Hvis bilselger for eksempel sier at de – i tillegg til å oppgradere software også må vite hvor du er hen, så er ikke dette noe de trenger å vite. Man bør også kunne si nei til at det innhentes data om kjøreatferd for at produsenten skal kunne bruke dette til produktutvikling, sier Thon.

Han peker også på at det er en sletteproblematikk ved salg av brukte biler.

– Du må kunne kreve at data fra din tid som eier av bilen slettes. Hvis ikke vil ny eier kunne hente ut dataene og se, for eksempel hvor du har vært med bilen til enhver tid.

Kundenes personvern

Datatilsynet har lagt ut pressemelding om den nye bransjenormen på sin hjemmeside. Der understreker advokat i Norges Bilbransjeforbund Anna Elisabeth Nordbø, som har vært aktiv i samarbeidet med Datatilsynet, betydningen av at bileiere får informasjon.

– Dagens biler samler inn og behandler masse informasjon. Dataene brukes til å lage enda bedre biler og gjør reparasjoner enklere. Men det er viktig at bileiere er kjent med datainnsamlingen og kan ta et klart standpunkt til denne innsamlingen. Betryggende ivaretagelse av kundenes personvern er viktig for våre medlemsbedrifter, sier Anna Elisabeth Nordbø.

Hun peker på at standardskjemaet bør legges ved alle salgskontrakter.

– Vi har hatt et meget godt samarbeid med Datatilsynet under utviklingen av denne bransjenormen, som bør signeres og legges ved enhver salgskontrakt. På denne måten gis bileieren informasjon i og kunnskap om hva bilen samler inn av opplysninger – ikke minst personopplysninger – og kan vurdere om de ønsker dette eller ikke, sier Nordbø.

Frivillige jurister gir kreftpasienter gratis rettshjelp

KREFTFORENINGEN

– For oss i Kreftforeningen som jobber med dette, er det rett og slett gøy å gå på jobb når vi har et sånt korps av frivillige, sier f.v. advokat Synnøve Vedde Fjærestad, Camilla Fosse (leder for Kreftforeningens Rettshjelp), Ajsa Dzafic Bye (ansvarlig for frivillige jurister i Kreftforeningens Rettshjelp) og juridisk rådgiver Linn Millidahl. (Foto: Ingvild Vaale Arnesen)

Du er syk med en kreftdiagnose. Alt er kaos. Hva skjer med jobb, forsikring, økonomi og mye annet? Hva har jeg rett på og hvordan klager jeg på et vedtak? Alt dette må du bekymre deg for samtidig som du er alvorlig syk. De frivillige juristene i Kreftforeningens Rettshjelp fyller et stort rettshjelpsbehov for pasienter og familier i krise.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Midt oppe i sykdommen har kreft-rammede ofte en rekke juridiske spørsmål om alt fra ulike rettigheter til behandling. Blir man syk er det veldig mye å sette seg inn i. På grunn av sykdommen har man kanskje ikke kapasitet til å gjøre det. Det kan også være vanskelig å finne frem. Kreftforeningen har derfor i fem år drevet rettshjelpstilbudet Kreftforeningens Rettshjelp. Dette er et rettshjelpstiltak bestående av fast ansatte jurister og rundt 65 frivillige jurister som jobber for Kreftforeningen.

De frivillige juristene gir juridisk hjelp på sykehus i Oslo, Trondheim, Tromsø, Stavanger og Bergen – tilknyttet disse sykehusenes Vardesenter. Tilbudet er gratis for kreftpasienter og pårørende og det gis råd og veiledning innenfor flere ulike rettsområder. På sentrene kan man komme innom for en samtale uten å forhåndsbestille en time og terskelen for å få hjelp skal være lav.

– Alle som kommer til oss skal få hjelp. Vi er veldig stolte av sentrene våre og alle de frivillige juristene som arbeider der. Det er utrolig flott å se alle de som bruker av tiden sin til dette. For oss i Kreftforeningen som jobber med dette, er det rett og slett gøy å gå på jobb når vi har et sånt korps av frivillige. Et slikt engasjement for å hjelpe andre er jo noe av grunnen til mange av oss begynte å studere jus, sier Camilla Fosse, som er leder for Kreftforeningens Rettshjelp.

Ajsa Dzafic Bye, ansvarlig for frivillige jurister i Kreftforeningens Rettshjelp, nikker gjenkjennende.

– Ja, det er utrolig inspirerende å besøke et Vardesenter og se innsatsen som legges ned. Rammen rundt det hele på sentrene er god og det er noe som er verdifullt. Også er det inspirerende når vi får gode tilbakemeldinger fra mennesker som har fått hjelp og der vi ser at arbeidet vårt har betydd veldig mye, sier hun.

Juristkontakt treffer dem i Kreftforeningens lokaler i Oslo, sammen med frivillig jurist Knut Steenberg.

Han er en av de mange som bruker fritiden på å hjelpe kreftpasienter og deres pårørende med juridiske spørsmål.

Steenberg ble pensjonist i 2008, etter å ha arbeidet i det offentlige i mange år, blant annet i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Men han følte at han hadde mer å gi faglig og i 2013 ble han med i Kreftforeningens Rettshjelp. To til tre ganger i måneden tar han vakter ved Vardesenteret på Radiumhospitalet. Der møter han klienter som er innom for behandling.

– Problemstillingene er mangfoldige. Selv var jeg fra før godt kjent med familieretten, men nå har jeg måttet sette meg inn i både trygderett og regelverk for pasientskadeerstatning for å nevne noe, forteller han.

– De fleste sakene klarer vi å avslutte der og da, men det er også saker som er store og sammensatte og som må tas videre. Da har vi advokat-hjelp i Kreftforeningen sentralt å spille på. Det er flott å kunne hjelpe. Du får mye ut av det personlig. Jeg har lært mange nye felt, blant annet om trygderettens mange irrganger, sier Steenberg.

Livskrise

I Kreftforeningen arbeider det åtte jurister og fire av dem arbeider med rettshjelpsprosjektet spesielt.

– I de fem årene vi har drevet dette tilbudet har vi sett at dette virkelig er noe som trengs. Behovet er stort. Å bli alvorlig syk er en livskrise og mange følelser settes naturligvis i sving. Da er det ikke så lett å få oversikt over praktiske juridiske spørsmål. I rettshjelpstiltaket arbeider vi også veldig tverrfaglig – med sosionomer og kreftsyrkepleiere, sier Camilla Fosse og Ajsa Dzafic Bye.

Mange har spørsmål om NAV, pasientrettigheter som gjelder ventetid, behandling i utlandet, alternativ behandling eller pasientskadeerstatning. Eller om arbeidsrett, forsikringer og barnerett. Hva skjer med jobben

Knut Steenberg bruker fritiden på å hjelpe kreftpasienter og deres pårørende med juridiske spørsmål. – De fleste sakene klarer vi å avslutte der og da, men det er også saker som er store og sammensatte og som må tas videre, sier han. (Foto: Tor Widar Svendberg)

Vardesentrene

- Vardesentrene er etablert av Kreftforeningen og helseforetakene, og har som formål å være møteplasser for kreftpasienter og pårørende med aktiviteter som fremmer livskvalitet, velvære og mestring.
- Kreftforeningens Rettshjelp er tilknyttet Vardesentrene.
- Det er Vardesenter på Radiumhospitalet i Oslo, Ullevål universitetssykehus i Oslo, St. Olavs Hospital i Trondheim, Nordlandssykehuset i Bodø, UNN i Tromsø, Universitetssykehuset i Stavanger og Haukeland universitetssykehus i Bergen.
- Kreftforeningen driver også Kreftlinjen på telefon 800 57 338.

Kilde: Kreftforeningen

Rundt 65 frivillige jurister jobber for rettshjelpstilbudet Kreftforeningens Rettshjelp. Her er noen av dem på en fagsamling i juni. Foreløpig finnes tilbudet i fem byer, men det er planer om å utvide. (Foto: Tor Widar Svendberg)

min? Hva skjer med forsikring? Hvilke muligheter er det for pleiepenger?

– Behandlingen er kanskje langvarig. Hva skjer med jobb, forsikring og økonomi? Alt dette må du bekymre deg for samtidig som du er alvorlig syk. Mange trenger hjelp til å finne ut av hvor de skal starte å nøste opp i ting. Det er en rekke ulike problemstillinger folk kommer opp i. Dette er ofte familier som er i krise. Vi ønsker å ta bort så mye av bekymringene som mulig, sier Camilla Fosse og Ajsa Dzafic Bye.

Det eneste juristene ikke kan gjøre er å lage testamenter; på det området kan man kun orientere generelt.

Det er mange som kan slite, også folk som har vært ressurssterke før sykdommen rammet.

– Mye blir annerledes som syk. Det er heller ikke alle som har et nettverk rundt seg. Vi opplever at folk tar kontakt med oss på telefon fordi sitter alene hjemme. En klient klarte ikke å

komme seg ut for å hente posten sin og fikk ikke viktig informasjon.

Trygderetten

De frivillige juristene kan ofte løse opp i ting på stedet, men noen problemstillinger kan være så vanskelige eller av et slikt omfang at det er nødvendig med advokatbistand.

– Det gis råd og veiledning, men det er også saker vi følger opp videre. Vi har over 60 klagesaker til NAV eller andre offentlige myndigheter hvert år og vi tar også saker til domstolene. Vi har for eksempel ti, tolv saker for trygderetten i året.

– Hvordan er rettssikkerheten for kreftpasienter i Norge?

– Jeg vil si at den er god, men den kan bli bedre. Vi ser at mange NAV-saker tar for lang tid. Saksbehandlingstid er ofte helt avgjørende for mange kreftpasienter. Det er viktig for pasient eller pårørende at de får et riktig vedtak første gang, altså rett ytelse til rett tid, sier Camilla Fosse.

Kreftforeningen bruker erfaringene fra alle enkeltsakene i sitt rettspolitiske arbeid for kreftpasienter i Norge.

– Vi bruker erfaring fra enkeltsaker til å ta spørsmål og problemstillinger opp på et høyere nivå. Her har vi hele organisasjonen å spille på, sier juristene.

– Dessuten er det viktig å formidle jussen ut til de andre faggruppene som har med pasientene å gjøre – kreftkoordinatorer og andre. Vi holder ofte foredrag for helsepersonell. I tillegg kurser vi alle de frivillige juristene og har også satt i gang med fagsamlinger.

– Klarer dere å verve nok frivillige?

– Vi opplever et veldig engasjement der ute og vi har stor pågang fra jurister som ønsker å være frivillige. Vi har planer om å utvide tilbudet til flere byer. Vi mener å ha funnet en god oppskrift på hvordan vi skal drive frivillighet på dette området, sier de.

INTERNASJONALE KREFTER: Den anerkjente forhandlingseksperthen Ronald M. Shapiro er blant foredragsholderne. Hans New York Times bestselger «The Power of Nice» kom nettopp i norsk utgave.
Foto: Juridisk fakultet, UiO

MASTER CLASS 27. JUNI: **NEGOTIATING IN AN INTERNATIONAL ENVIRONMENT**

Forhandlingseksperter fra hele verden foreleser om problemstillinger ved internasjonale forhandlinger. En **unik mulighet** for deg som er interessert i forhandling og mekling.

NÅR

27. JUNI
KL 9.00 – 17.00

HVOR

GAMLE FESTSAL, UNIVERSITETET I OSLO

SESJONER

- 1: A world of Conflict
- 2 & 3: Culture and psychology
- 4: In the context of law and lawyers
- 5: The power of nice

FOREDRAGSHOLDERE

RONALD M. SHAPIRO	MARYLAND, USA
TERJE RØD-LARSEN	NEW YORK
JOCHEN LUKSCH	ZÜRICH
MARK SAUNDERS	LONDON
MIKKEL GUDSØE	AARHUS
TETSUO MORISHITA	TOKYO
SHOZO OTA	TOKYO
JOEL LEE	SINGAPORE
ERLEND HAASKJOLD	OSLO
GRAHAM MASSIE	BRÜSSEL
SUSAN STOKELD	ABERDEEN
AARON R. HARMON	DOHA

Se **jus.no** for påmelding og program

Pris: 3750 kr (medlemmer)

Arrangementet er et samarbeid mellom Universitetet i Oslo, Arntzen de Besche, Juristenes Utdanningscenter, Juristforbundet, ELSA Norge og Forum for tvisteløsning.

Akademikerne jubilerer

Markerer med konferanse i oktober

I oktober i år feirer Akademikerne 20 år og vil da bli markert med en jubileumskonferanse som åpnes av statsminister Erna Solberg. Feiringen har imidlertid begynt for lengst, blant annet gjennom jubileumsintervjuer på Akademikernes hjemmeside.

Tekst: Tore Letvik

Først ut var Akademikernes leder, Kari Sollien, som i et innlegg informerer om selve jubileumskonferansen og gjør opp status for de 20 årene som har gått siden hovedorganisasjonen ble stiftet. Organisasjonen består i dag av 13 foreninger og forbund, deriblant Juristforbundet.

I sitt innlegg kan Sollien fortelle om en organisasjon i vekst:

«Organisasjonen representerer 200.000 akademikere over hele landet, og vi er blitt en viktig stemme i den offentlige debatten i løpet av vår levetid. De siste årene har Akademikerne vært den hovedorganisasjonen med den største relative veksten av alle arbeidstakerorganisasjonene (...) For at Akademikerne skal kunne bidra fruktbart i utviklingen av den norske arbeidslivsmodellen, er det helt nødvendig med et tett samspill mellom medlemsforeninger og hovedorganisasjon. Alle med høyere utdanning skal

De siste årene har Akademikerne vært den hovedorganisasjonen med den største relative veksten av alle arbeidstakerorganisasjonene, sier Kari Sollien.

oppleve at vi kjemper for deres rettigheter, og at vi får gjennomslag som tariffpart og interessepolitisk aktør. Det opplever jeg at vi har fått til de

siste 20 årene, men vi kan bli enda bedre. Nettopp derfor jobber vi hver dag etter slagordet «våger å tenke nytt», skriver Sollien blant annet.

I jubileumsintervjuene var Tekna-president Lise Lyngsnes Randeberg først ut. Hun poengterer at fortsatt høy organisasjonsgrad er det viktigste for å sikre arbeidstakere i fremtiden. Tekna har over 72.000 medlemmer, og skal samle alle som har eller holder på med en masterutdanning i teknologi og realfag.

– Vi er opptatt av å være en partner i arbeidslivet samtidig som vi skal ivareta våre medlemmers interesser både faglig og økonomisk. Vi ønsker en næringspolitikk som legger til rette for innovasjon og nyskaping. Vi er også opptatt av å vise frem hvilke muligheter man kan få ved å studere realfag og teknologi, og hvor viktig denne utdanningen er for å løse de store samfunnsutfordringene som ligger foran oss, sier Randeberg.

Juristforbundets president Curt A. Lier sier i samme intervjuserie at Akademikerne er fremtidens arbeidstakerorganisasjon.

– Akademikerne representerer kunnskap, kompetanse og faglig spennvidde med 200 000 svært kompetente medlemmer. Organisasjonens medlemsforeninger har forholdsvis ulike interessefelt, kompetanseområder og antall medlemmer. Vi er imidlertid enige om å arbeide for systematisk styrking av kunnskap og kompetanse, et allsidig og konkurransedyktig næringsliv og en konkurransedyktig offentlig sektor. Vår styrke er nettopp spennvidden i kompetanse og viljen til å samarbeide, sier han.

Lier mener at Akademikernes medlemsorganisasjoner sitter på fremtidens viktigste eksportvare; kunnskap.

– Den største utfordringen for Akademiker-fellesskapet er å bidra til bedre vilkår for forskning og utdanning. Hvis Norge fortsatt skal kunne være et av verdens beste land å bo i, må vi våge å satse. Ingen nasjon har noen gang klart å spare seg til suksess og velstand. Vi må satse tungt og langsiktig innenfor de områder hvor vi har et konkurransefortrinn, sier han.

Tannlegepresident Camilla Hansen Steinum sier i sitt jubileumsintervju at «akademikerfellesskapet vil være en av de viktigste drivkreftene for utvikling og nytenking i samfunnet hvis vi fortsatt våger å tenke nytt».

Steinum mener at fellesskapet med de andre organisasjonene i Akademikerne er meget viktig og fremholder at har vært nyttig for foreningen å ha styreplass i Akademikerne for å komme tettere på det som skjer.

Vår styrke er nettopp spennvidden i kompetanse og viljen til å samarbeide

– Akademikerne samler medlemmer med tung faglig kunnskap og høy akademisk kompetanse fra de fleste områder i samfunnet. Vårt fellesskap vil derfor være en av de viktigste drivkreftene for utvikling og nytenking hvis vi klarer å nå det målet vi har satt oss – nemlig at vi våger å tenke nytt. Vi skal våge å komme med de nye løsningene som samfunnet har behov for, sier hun.

Naturviter-leder Dagfinn Hatløy, som er den ferskeste lederen i akademikerfellesskapet, gir i sitt jubileumsintervju uttrykk for glede over at Akademikerne akkurat har vedtatt sine 10 satsingsområder for bioøkonomi:

«Det grønne skifte er etter min mening mer enn et handlingsskifte og teknologiskifte. Det er like mye et tanke- og holdningsskifte. Skal vi lykkes med omstillingen vi står overfor, må vi optimalisere i alle ledd i samfunnet, sier forbundsleder Hatløy.

Den nyalgte forbundslederen er opptatt av at Akademikerne har en viktig rolle å spille i å bevare og utvikle Norge som tillits- og kunnskapssamfunn.

– Endring og omstilling krever god og oppdatert kunnskap, og at kunnskapen blir brukt av dem som beslutter. Andelen i befolkningen som tar høyere utdanning er økende. Akademikerne er en viktig og avgjørende hovedsammenslutning for disse, sier Hatløy.

Relevant

President i Legeforeningen, Marit Hermansen, som var konstituert leder for Akademikerne i noen hektiske måneder i fjor høst, ser stor verdi i Akademikerfellesskapet med de andre foreningene.

– Våre medlemmer står i spissen av teknologiutviklingen. Vi har alle forutsetningene for å være relevante for morgendagens arbeidstakere i denne raskt omskiftelige tiden, sier Marit Hermansen i sitt jubileumsintervju på Akademikernes hjemmeside.

– Akademikerforeningene organiserer medlemmer som er eksperter på sine fagfelt. Våre medlemmer står i spissen av teknologiutviklingen. Vi har alle forutsetningene for å være relevante for morgendagens arbeidstakere i denne raskt omskiftelige tiden. Slik klarer vi også å rekruttere godt sier hun.

Hun mener det er en bekymringsfull trend «at organisasjonsgraden generelt går ned, både blant arbeidstakerorganisasjonene og arbeidsgiverne.» Hermansen er tydelig på at alle medlemsforeningene i Akademikerne må jobbe for å være relevante for morgendagens akademikere.

– Vi må våge å tenke nytt og Akademikerne må utvikle gode allianser med de andre hovedsammenslutningene for både å forsvare og utvikle den norske modellen inn i det nye arbeidslivet. Det er slik vi kan få vekst og velferd også i framtida. Jeg vil også framheve den fagpolitiske siden av profesjonsorganisasjonene som er viktige identitetsskapere, og jeg tror vi har mye å hente også på faglig samarbeid på tvers av foreningene, sier Hermansen.

Utvalg vil at politidistriktene skal overta oppgaver fra særorganene

Foreslår også å slå sammen Økokrim og Kripos, og å legge ned PU

Utvalget som har vurdert organisering og oppgaveløsning i politiets særorganer, foreslår at deler av særorganenes oppgaver overføres til politidistriktene, og at Økokrim og Kripos slås sammen til en felles bistands- og etterforskningsenhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet, økonomisk kriminalitet og IKT-kriminalitet.

Tekst: Tore Letvik

Det som i dag heter særorganer bør i fremtiden omtales som bistandsenheter, mener utvalget. Utvalgets leder, Anne Cathrine Frøstrup, overleverte utredningen til Justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen 18. mai.

Etter overleveringen av rapporten «Bedre bistand. Bedre beredskap. Fremtidig organisering av politiets særorganer» uttaler utvalget følgende om sitt arbeid:

«Utvalget har vært særlig opptatt av finne løsninger som gir mer fleksibel bruk av politikraft og som styrker politiets evne til å løse kjerneoppgavene. Et viktig grep er etter utvalgets mening å etablere tydeligere grunnprinsipper for oppgavefordeling mellom politidistrikt og politiets nasjonale enheter. Hovedregel bør være at etterforskning skjer i hjemmehørende

Anne Cathrine Frøstrup overleverte utredningen til justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen 18. mai (Foto: Justis- og beredskapsdepartementet)

politidistrikt og unntak må begrunnes særskilt. Som konsekvens bør nærpoltireformen innebære at politidistriktene blir gitt flere og mer komplekse oppgaver ved at deler av særorganenes portefølje blir overført til politidistriktene. Dette vil styrke den enkelte politimesters territoriale ansvar og kontroll. I tillegg vil dette gi økt fleksibilitet, og mer samlet politikraft i forebygging og bekjempelse av alle typer kriminalitet», skriver utvalget i en pressemelding.

Utvalget mener politiets særorganer bør representere nasjonal spisskompetanse innen etterforskning og yte politidistriktene nødvendig bistand for å løse kjerneoppgaver. Det mener særorganene, med unntak av

Politihøgskolen, bør omtales som bistandsenheter.

«Politihøgskolen er en akkreditert høgskole og styrkeprodusent for politiet, og bør derfor omtales som høgskole», skriver utvalget som har vurdert tre ulike fremtidige modeller, og understreker at det i sin vurdering også har lagt stor vekt på politiets evne til styrket bekjempelse av IKT-kriminalitet.

«Den anbefalte modellen innebærer at dagens særorganstruktur blir erstattet med to enheter for henholdsvis etterforskningsbistand og beredskapsbistand, underlagt Politidirektoratet», fremholder utvalget som påpeker at forslaget vil tilføre politidistriktene «nesten 600 nye politimannskaper.

Dette er utvalgets anbefalinger:

- Politiets særorganer omtales som bistandsenheter.
- Politihøgskolen omtales som høgskole. Politidirektoratet får myndighet til å utnevne høgskolestyret. Utvalget anbefaler sammenslåing med Kriminalomsorgens utdanningssenter. Faglig uavhengighet sikres.
- Dagens særorganstruktur blir erstattet med to enheter for henholdsvis etterforskningsbistand og beredskapsbistand, underlagt POD.
- Økokrim og Kripas blir slått sammen til en felles bistands- og etterforskningsenhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet, økonomisk kriminalitet og IKT-kriminalitet. Utvalgets mindretall, medlemmene Fause og Paulsen, ønsker å bevare Økokrim som i dag, subsidiært at enheten blir overført til Riksadvokatembetet.
- Ansvar for etterforskning av alvorlig miljøkriminalitet blir overført fra Økokrim til Trøndelag politidistrikt. Utvalgets mindretall, medlemmene Fause og Paulsen, ønsker at ansvaret for dette området forblir i Økokrim.
- Trafikkoppgaver blir overført fra UP til politidistriktene, og Politidirektoratet styrker strategisk styring på området som sikrer fortsatt god trafiksikkerhetsinnsats.

- Politiets utlendingsenhet (PU) blir avvirket i nåværende form. Strategisk styring av politiets arbeid på utlendingsfeltet blir forankret i Politidirektoratet. Det operative ansvaret blir overført til Øst politidistrikt, som også blir nasjonalt kontaktpunkt. Øst politidistrikt overtar det nasjonale koordineringsansvaret fra PU knyttet til registrering, ID-avklaring og koordinering av uttransportering, samt utreisесenteret på Gardermoen.
- Kriminalomsorgen overtar ansvaret for driften av utlendingsinternatet ved Trandum.
- Nasjonale beredskapsressurser (NB) blir etablert som et eget politiorgan for nasjonal beredskap, direkte underlagt Politidirektoratet. TTS og UC-enheten forblir liggende til Oslo politidistrikt. Mannskapene i NB vil fortsatt inngå i operativ tjeneste i Oslo politidistrikt.
- Politidirektoratet bør avklare fagansvarsrollen med underliggende enheter.
- Politidirektoratet bør skille tydeligere mellom strategiske og operative oppgaver overfor underliggende enheter.

Utvalget har vært ledet av Anne Cathrine Frøstrup, og utvalget har i tillegg bestått av førstestatsadvokat Lars Fause, konstituert statsadvokat Inger

Politijuristene reagerer

I en kommentar til utvalgets forslag skriver Politijuristenes leder, Sverre Bromander, at debatten bør bygge på kvalitet og faglighet.

«Det eksisterer et spenningsforhold mellom landets politidistrikter og særorgan. Det handler om ressurser og muligheten til å bestemme selv. I utvalgets refleksjoner synes kreftene som vil ha minst mulig særorgan og mest mulig distrikt å ha fått gjennomslag. Det er gode grunner til å diskutere struktur, og om vi i det hele tatt trenger særorganer. Debatten må imidlertid bygge på analyser av høy kvalitet og faglig begrunnede synspunkter. Vi tror ikke politidistriktene er fremtiden for alle løsninger, og vi sitter fortsatt uten svaret på hvorfor vi bør bygge ned nasjonalt politi», skriver Bromander.

Myklebust Ferstad, generallojtnant (p) Torgeir Hagen, prosjektleder Hugo Henstein, sjef for Beredskapsgruppen Helge Mehus, direktør Sofie Nystrom, politibetjent Tom Roger N. Paulsen og direktør Elisabeth Maråk Støle.

Neste utgave av Juristkontakt kommer 30. august.

Annonsefrist 18. august

Ring: 918 16 012 eller e-post: perolav@07.no

Avdekket omfattende brudd

– Det er en redelskultur for åpenhet i statsforvaltningen uttalte riksrevisor Per-Kristian Foss etter at Riksrevisjonens undersøkelse nylig avdekket omfattende svikt i praktiseringen av reglene for arkivering av dokumenter og åpenhet i statsforvaltningen.

Tekst: Tore Letvik

Undersøkelsen avdekket at departementer og statlig forvaltning stadig bryter loven. Ikke bare hemmeligholdes dokumenter unødig, men en rekke dokumenter unnlates å arkiveres og føres inn i offentlige journaler. Noe som innebærer at offentligheten ikke engang får vite at sakene eksisterer og dermed helt fratas grunnlaget for å kunne kreve innsyn med hjemmel i arkivlov og offentlighetslov.

Foss frykter at manglende og utilstrekkelig åpenhet i statsforvaltningen kan bidra til å uthule offentlighetsprinsippet.

– Det er ikke mindre alvorlig å bryte arkivloven enn å bryte straffeloven, sa riksrevisoren etter at han offentliggjorde resultatet av undersøkelsen.

I tillegg til en generell gjennomgang av systemet, har Riksrevisjonen sett på en rekke kontroversielle saker hvor arkivering har vært mangelfull.

- Beslutningen om å stoppe IKT-satsingen Merverdiprogrammet i politietaten.
- Det bilaterale forholdet til Kina i årene etter 2010
- Beslutningen om ikke å møte Dalai Lama i 2014

Riksrevisor Per-Kristian Foss mener forvaltningen tidvis bevisst trenerer eller til og med utelater dokumenter arkivføring for å unngå at kontroversielle saker kommer ut (Foto: Riksrevisjonen)

- Utredningen av det folkerettslige grunnlaget for at Norge skulle ta del i aksjonen mot IS.
- Petoros rapportering om Statoils etterlevelse av avsetningsinstruksen (som skal sikre at Statoil som selger av petroleum ivaretar statens interesser i å få høyest mulig pris og riktig andel av kostnadene).

Et annet eksempel er da Riksrevisjonen nylig skulle granske salget av to F5-jagerfly. Forsvarsdepartementet fant i følge revisjonen ikke fram til dokumenter i sitt eget arkiv og måtte henvende seg til Økokrim for å få alt på plass, skriver NTB, som også kan melde at man i Politidirektoratet har sørget for å holde kontrakter med eksterne leverandører og overskridelsesfullmakter utenfor den offentlige

journalen. Til sammen er det 245 avtaledokumenter. De dreier seg om alt fra kjøp av konsulentbistand til utvikling av nye straffesakssystemer og bistand til drift av IKT-systemer, til avtaler om kjøp av PR-tjenester og medietrening for toppledere i politiet.

Foss mener forvaltningen tidvis bevisst trenerer eller til og med utelater dokumenter arkivføring for å unngå at kontroversielle saker kommer ut. Justisdepartementet, Utenriksdepartementet og Forsvarsdepartementet nevnes i særlig grad.

Konflikt med Kina utelatt

Riksrevisjonen har for eksempel avdekket at det i UD's arkiv ikke inneholder noen relevante dokumenter, verken interne eller eksterne, om forholdet mellom Norge og Kina etter 2013.

på arkivloven

Om Dalai Lamas Norges-besøk finnes heller ingen notater eller andre spor av saksbehandling som ledet fram til beslutningen om at regjeringen ikke skulle møte ham.

– Historisk kan det framstå som en ikke-hendelse, og det vil være usant, sier Foss, og fortsetter:

– I denne situasjonen kan det sies at UD i sitt forhold til Kina hadde særlig behov for diskresjon. Men det er ikke til hinder for at dokumentene skal arkiveres. Vi ser tendens til en uformell saksbehandling med det siktemål å unngå offentlighet.

Foss understreker at verdien av skikkelig arkivering og etterlevelse av regelverket for åpenhet og innsyn er avgjørende i et demokrati.

– Noe av det viktigste er at forvaltningen vet at noen kan komme og kikke dem i kortene, og at det skjer fortløpende. Ikke at kontrollkomiteen tar det opp mange år etterpå, sier Foss til NTB.

Undergraver innsyn

Utgangspunktet er særdeles godt. Riksrevisjonen peker på at få land har lovfestet en så omfattende offentlighet og rett til innsyn i dokumenter. Det er i praktiseringen det svikter, mener Foss, som sier det skyldes en kombinasjon av manglende kunnskap og lite brukervennlige arkivsystemer.

I tillegg til manglende arkivering, sliter forvaltningen med å etterleve reglene for unntak, innsyn og klageadgang.

Tre departementer – Justis- og beredskapsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Forsvarsdepartementet – unntok nesten halvparten av sine journalførte dokumenter på forhånd.

– Vi mener at dette er en sterkt kritikkverdig praksis som undergraver hovedregelen om innsyn. Forhåndsunntak bør bare gjelde opplysninger underlagt taushetsplikt eller der det anses uaktuelt å gi merinnsyn, sier Foss.

Da Riksrevisjonens eksperter sjekket avslag på dokumentinnsyn i sju departementer, viste det seg at mer enn hvert tredje avslag manglet rettslig holdbart grunnlag.

Neste Juristkontakt kommer
30. august.

Annonsefrist 18. august

Ring: 918 16 012
eller e-post: perolav@07.no

JURIST
FORBUNDET

Kurs for tillitsvalgte

Arbeid i innstillings- og ansettelsesråd

Målgruppe: Tillitsvalgte i statlig sektor

Fra: Torsdag 16. november 2017 kl. 11.00

Til: Fredag 17. november 2017 kl. 14.00

Sted: Quality Spa og Resort, Son

Kursnummer: 2017673

Påmeldingsfrist: 12. juli 2017

Kurset er praktisk for våre medlemmer som sitter som ansattes representant i innstillings- og ansettelsesråd i statlige virksomheter. Tillitsvalgte som jobber med spørsmål om tilsetning mv oppfordres også til å delta. Kurset kan også være aktuelt for tillitsvalgte i større kommuner med samme tilsettingsprosesser som staten.

På dette kurset lærer du om:

- Regelverket
- Rollen som tjenstemannsrepresentant. Mulighet for påvirkning og delaktighet ved utforming av kunngjøringstekst, intervju, vurdering av søkere, innstilling og ansettelsesprosessen og ev anke.
- Likebehandling ved ansettelse

Undervisningen foregår ved foredrag og aktiv deltagelse med tid til spørsmål og diskusjon omkring de temaer som behandles.

GRATIS

Deltakelse og opphold i enkeltrom er gratis. Reiseutgifter dekkes etter billigste reisemåte.

Påmelding: www.juristforbundet.no/tillitsvalgt
Spørsmål: Solveig Dahl Kongsvik | 915 55 268
sdk@juristforbundet.no

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest én uke før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

Venter opptil 16 måneder på å få avtjene ungdomsstraff

Begår ny kriminalitet i ventetiden

Bruken av ungdomsstraff byr på store utfordringer snart tre år etter at den nye straffarten for unge lovbrystere ble innført i Norge. En pågående studie viser blant annet at det tar så lang tid før oppfølgingsprogrammet i det hele tatt igangsettes at de unge har begått lovbrudd nye lovbrudd i ventetiden.

Tekst: Tore Letvik

Dette går fram av en «underveisrapport» gjort av Nordlandsforskning på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet. Rapporten viser resultatene fra en studie av 13 av 20 ungdommer som forskerne har fulgt fra og med våren 2015 og frem til utgangen av juni 2016.

I følge rapporten er det generelt mønster i de områdene som inngår i studien at det tar lang tid fra lovbruddet avdekkes og til oppfølgingen av ungdommen starter. Studien viser at det, for de 13 ungdommene som er fulgt av forskerne, tok fra fire måneder til hele 16 måneder før ungdommene fikk den oppfølgingen som ungdomsstraffen- og oppfølgingen forutsetter. I rapporten skriver forskerne følgende: «Lang ventetid oppleves som en belastning både for ung-

Therese Andrews (t.v.) og Ann Kristin Eide fra Nordlandsforskning er to av forskerne som har utarbeidet rapporten som viser at bruken av ungdomsstraff og ungdomsstraff byr på store utfordringer. (Foto: Gro Jørgensen)

dom og verger blant annet fordi de ikke har fått tilstrekkelig informasjon om hva som skal skje. Lang ventetid for oppfølgingen settes i gang, har også resultert i at problematikken som ungdommen sliter med, har blitt forverret og at ytterligere lovbrudd har blitt begått».

Forskerne peker på flere aspekter som er tidkrevende, og at etterforskningen er ett av disse.

«De som arbeider med disse sakene beskriver at alt fra organisering og koordinering av arbeidsoppgaver til kompliserte lovbrudd, virker inn på prosessen. Påtaleansvarlig jurister og politi løfter i tillegg fram utfordringer knyttet til at

ressurser, i form av bemanning og tilmålt tid, er for knappe både til å fylle «minstekrav» og til å gjøre et så grundig arbeid som de selv mener er nødvendig», skriver forskerne.

Stormøtene

Juristkontakt har gjennom flere reportasjer fulgt utviklingen av ungdomsstraff etter at den ble innført i 2014.

Ungdomsstraff er et alternativ domstolene kan bruke i stedet for bruk av ubetinget fengselsstraff overfor unge som var under 18 år da de begjitt lovbruddet. Ungdom og verge skal samtykke til at ungdomsreaksjonene kan anvendes. Ungdomsreaksjon-

nen skal bygge på en kombinasjon av gjenopprettende prosesser og tverrfaglig forpliktende samarbeid mellom konfliktråd, justissektor og offentlig hjelpeapparat, samt privat nettverk. Et innledende gjenopprettende møte, eller stormøte, hvor ungdommen møter offeret ansikt til ansikt, var innledningsvis ment å være svært sentralt i gjennomføringen av ungdomsstraff.

Rapporten som nå er lagt fram viser at de gjenopprettende møtene likevel ikke har vært mulig å gjennomføre i den grad man opprinnelig så for seg, og forskerne ber om at det blir vurdert hvorvidt disse stormøtene er hensiktsmessig å bruke i tiden som kommer.

«Et sentralt aspekt i straffereaksjonene, i alle fall på papiret, er at gjenopprettende prinsipper skal stå sentralt. Det å innlede oppfølgingen med et gjenopprettende møte setter blant annet tonen for det som skal skje videre, og gir signaler om hvor sentral gjenoppretting skal være. I praksis kommer imidlertid dette ofte på kollisjonskurs med reell ivaretagelse av gjenopprettende prinsipper både når det gjelder den som har brutt loven, og den som har vært utsatt for lovbrudd. Sammenlignet med andre stormøter i konfliktrådene, preges de gjenopprettende møtene i ungdomsreaksjonene av et fravær av berørte parter, utover ungdommen som har brutt loven og hans/hennes verge(r), og de(n) som lovbruddet har gått utover direkte. Vår studie indikerer også at tilstedeværelse av oppfølgings-teamets profesjonelle aktører på gjenopprettende møter, kan gjøre den gode dialogen vanskelig. I tillegg representerer saker med rus og brudd underveis i oppfølgingen store utfordringer, og dette tydeliggjør i spesielt høy grad hvordan en kompleks virkelighet får problemer med å passe inn i ideer om den ideelle praksis. På bakgrunn av dette vil vi anbefale departementet om å:

- Vurdere hvor hensiktsmessig det er å innlede straffereaksjonen med et gjenopprettende møte, skriver

forskerne og viser at det ofte tar lang tid å legge til rette for et gjenopprettende møte. At ungdommen som har begått lovbruddet, ikke nødvendigvis er klar for et slikt møte på tidspunktet straffereaksjonen kan starte opp, og at det samme kan gjelde for fornærmede.

- Avholdes møtet før ungdommen og fornærmede er klar, kan det gjenopprettende elementet forsvinne i praksis, og det vil kunne skade de(n) som har vært utsatt for lovbruddet. Utsatte for lovbrudd skal ikke være noe middel til å få gjennomført en straffegjennomføring, tvert imot skal det gjenopprettende elementet i ungdomsreaksjonene bidra til bedre ivaretagelse av offeret.

Fireårig studie

Studien gjennomføres i fem konflikt-rådsregioner Øst-Finnmark, Salten, Nord-Trøndelag, Hordaland og Oslo/Akershus. I disse regionene følger forskerne inntil 20 ungdommer gjennom hele oppfølgingsforløpet for å få fram aspekter knyttet både til prosesser og til endringer. Studien gjennomføres over fire år og vil avsluttes mot slutten av 2018. I alle sakene deltar forskerne både på ungdomsstormøtet og på møter i oppfølgingsteamet. Hver ungdom blir intervjuet tre ganger, en gang like etter straffegjennomføringen har startet, en gang underveis, og en gang etter at straffen er gjennomført. I tillegg intervjues verger, den eller de som lovbruddet har vært rettet mot, ungdomskoordinatører, deltakere i oppfølgingsteam, meglere og påtaleansvarlige jurister.

Den siste delrapporten er skrevet av forskerne Ann Kristin Eide, Therese Andrews, Clara Luckner Strømsvik, og Annelin Gustavsen.

De 13 ungdommene som utgjør datamaterialet er i alderen 15 til 19 år og har forskjellig etnisk og sosial bakgrunn. Kun en er jente. Sakene omfatter alt fra seksuelle overgrep og ran, til

– Underveirapporten gir oss god kunnskap om den faktiske gjennomføringsprosessen. Dette vil vi bruke til å foreta tiltak og justeringer slik at vi kan hjelpe flest mulig unge lovbrøyttere på rett vei, sier justis- og beredskapsminister Per Willy Amundsen. (Foto: Justis- og beredskapsdepartementet)

vold, trusler, tyveri og bruk og/eller salg av illegale rusmidler. Oppfølgingsperioden har vart fra seks måneder til 2,5 år. Da rapporten ble skrevet hadde fire ungdommer gjennomført og avsluttet oppfølgingen. En ungdom hadde gjennomført oppfølgingen, men var da under ny oppfølging etter nye lovbrudd, en annen hadde avsluttet etter brudd, mens to andre var under avklaring etter brudd. Fem saker pågikk fortsatt, hvorav en var under forlenget oppfølging etter brudd.

I en pressemelding skriver Justis- og beredskapsminister Per Willy Amundsen at

Nordlandsforskning sin delrapport viser at mange ungdommer har fått god hjelp så langt, men at det kan gå for lang tid fra lovbruddet blir begått til oppfølgingen starter, og at faren da er større for nye lovbrudd. Departementet skriver at dette er noe det vil ta tak i.

– Underveirapporten gir oss god kunnskap om den faktiske gjennomføringsprosessen. Dette vil vi bruke til å foreta tiltak og justeringer slik at vi kan hjelpe flest mulig unge lovbrøyttere på rett vei, sier Amundsen.

105 ungdommer har fått ungdomsstraff og 648 ungdomsoppfølging mellom oppstart i juli 2014 og utgangen av 2016.

Dyrs rettsvern har blitt sterkere

Mattilsynet er fornøyd med at straffenivået er skjerpet for alvorlig kriminalitet mot dyr og Live Kleveland i Dyreveralliansen slår fast at dyrs rettslige stilling i Norge er styrket i løpet av det siste tiåret. Mattilsynet peker likevel i sin siste årsrapport på at det fremdeles er et stort handlingsrom innenfor lovens ramme for straff. – I hvilke tilfeller skal lovens maksimale strafferamme brukes?, spør tilsynets jurister etter en høyesterettsdom.

Tekst: Tore Letvik

I fjor ble det avsagt dommer i «Lucas-saken og «Jøa-saken» i Høyesterett.

«Det er første gang dyrevelferd er behandlet i Høyesterett etter dyrevelferdsloven fra 2010, og straffene for dyrekriminalitet er blitt betydelig skjerpet», fastslår Mattilsynets jurister Ellen Hestenes og Baard Birkeland i tilsynets siste årsrapport.

«Lucas»-dommen ble avsagt 8. februar 2016. Eieren hadde avlivet hunden Lucas ved å binde den fast til et betongrør og kaste den utenfor en bro slik at den druknet. Høyesterett utmålte straffen til 120 dager i fengsel for handlingen,

men reduserte straffen til 90 dager etter fradrag for tilståelse. Dommen er vesentlig strengere sammenlignet med Høyesteretts praksis etter dyreværnsloven som gjaldt fra 1974.

Den 9. november 2016 avsa Høyesterett dom i «Jøa»-saken, der 92 storfe sultet i hjel over en periode på to måneder, fordi de ikke fikk mat eller vann. Aktor mente 2 år og 6 måneders fengsel var riktig straff. Straffen for handlingen ble satt til ett år og ti måneder, og etter tilståelsesfradrag på to måneder ble den endelige straffen ett år og åtte måneder. Dyreholderen hadde flere handlingsalternativer som gjorde at dyretragedit kunne vært unngått, men hadde imidlertid ikke et ønske om å påføre dyrene lidelser.

«Det er fremdeles et stort handlingsrom innenfor lovens ramme for straff. Mindre enn 2/3 av strafferammen er så langt benyttet. Selv om det ikke var en bevisst handling

å påføre dyr lidelse i «Jøa»-saken, kan vi vanskelig for å se for oss situasjoner der så mange dyr kan bli påført større lidelser enn i denne saken. Vi spør oss derfor i hvilke tilfeller skal lovens maksimale strafferamme på 3 år brukes? Vi oppfatter at Høyesterett mener at den høyeste straffen bør brukes hvis en dyreholder aktivt og bevisst påfører dyr lidelse, som for eksempel tortur, skriver Mattilsynets jurister Ellen Hestenes og Baard Birkeland i årsrapporten.

«Dommene vil uansett bli nyttige verktøy i de neste straffesakene som

gjelder dyrevelferd i årene som kommer. Sammen med de andre tiltakene som er gjennomført både i Mattilsynet og i politiet mener vi at samfunnet er på vei til å håndtere kriminalitet mot dyr på en bedre måte enn tidligere», skriver de.

«Mattilsynet har i lang tid påpekt at straffene tingrettene har idømt for kriminalitet mot dyr har vært for lave. De strafferammene som loven gir har ikke vært brukt. Straffene skal gjenspeile hvordan samfunnet ser på den kriminaliteten som er begått. Holdningen til hvordan vi holder og behandler dyr har endret seg de senere årene. Vi mener at domstolen ikke har vært helt i takt med samfunnsutviklingen når det gjelder dyrevelferd, skriver Ellen Hestenes og Baard Birkeland.

Dyreveralliansen

Dyrs rettsvern var også tema under Juristkongressen i fjor – der jurist og kommunikasjonsleder i Dyreveralliansen, Live Kleveland, tok for seg temaet under et seminar. Selv om dyr formelt sett ikke er rettslige subjekter så har de i praksis en form for rettsvern. Dette rettsvernet blir stadig sterkere, konkluderte Live Kleveland under seminaret på Lillestrøm. Et seminar som tok for seg dyrs rettslige stilling og status nasjonalt, men også internasjonalt. Kleveland åpnet med å peke på at dyr er svært avhengig av beskyttelse i lov- og regelverk.

– Dyr er de perfekte ofre. De kan ikke selv fortelle om overgrep og vold.

De befinner seg ofte i en situasjon hvor få andre enn den som er overgriper mot dem ser dem og har mulighet til å melde fra. Derfor er det viktig at vi har et godt lovverk som ivaretar dyrs interesser og gode systemer for å fange opp brudd på regelverket, sa Kleveland.

Hun slo fast at dyr, rettslig sett, er ting.

– Det er omstridt om man egentlig kan snakke om rettsvern for dyr. Kan man snakke om rettsikkerhet for ting? Formelt kan man ikke det, selv om vi gjør det. De er objekter i rettslig forstand, men samtidig gir dyrevelferdsloven bestemmelser om vern av dem, noe som gjør at de i praksis kommer i en slags mellomstilling. Det gjør at vi egentlig behandler dem som subjekter. De har mange regler til beskyttelse av sine interesser i materiell forstand. Prosessuelt derimot er det veldig åpenbart at de ikke er subjekter, sa Kleveland som fortalte at Dyrevernalliansen tok initiativ til den nye dyrevelferdsloven som ble innført i 2009.

– Den medførte en del endringer samtidig som den videreførte en del av den retten som gjaldt fra før. Dyrevelferdsloven gjelder alle dyr. Det vil

si at det i utgangspunktet gjelder samme velferdsstandarder for fisk, fugl og pattedyr. Noe som nok fortsatt er lite kjent, sa Kleveland. Hun viste til at temaet kom da Høyesterett behandlet straffesaken hvor 92 storfe sultet til døde fordi bonden sluttet å gå i fjøset.

Vi spør oss derfor i hvilke tilfeller skal lovens maksimale strafferamme på tre år brukes

– I Høyesterett argumenterte påtalemyndigheten for en nokså streng straff. Under behandlingen stilte en av dommerne i Høyesterett spørsmål til påtalemyndigheten om hva om dette ikke hadde vært storfe? Hva om det hadde vært kylling? Skulle det virkelig være en like streng straff om det var kyllinger som var døde? Påtalemyndigheten ble litt i stuss, sa Kleveland, som imidlertid har følgende svar på det dommeren spurte om.

– Svaret er ja, faktisk! Det skal være like strengt. Det er ingen for-

skjell på fugl og pattedyr etter dyrevelferdsloven. Årsaken til det er vitenskapelig kunnskap som viser at disse dyrene har like stor evne til å føle smerte og lidelse. Dette er også relevant i disse dager i forhold til fisk. Fisk føler smerte, sa Kleveland.

Beskyttes mot eieren

På seminaret påpekte Kleveland at dyr som lider erfaringsvis behøver å beskyttes mot eieren.

– Det er eieren som vanligvis er den som begår lovbrudd mot dyr. Dyrevelferdsloven av 2009 kom med noe nytt, nemlig krav til positiv velferd. Mens den tidligere loven bare beskyttet dyr mot å bli påført lidelse, stiller den nye loven krav om at eieren skal tilby dem noe godt. Den pålegger oss mennesker en handlingsplikt i forhold til dyr og legger avgjørende vekt på dyrenes interesser, men også på menneskenes interesser. Det fastslås at dyr har en egenverdi, sa Kleveland som gikk enda dypere inn i materien.

– I loven fastslås det samtidig at dyr skal behandles godt og at de skal beskyttes mot unødige påkjenninger og belastninger. Ja, hva er nå det? Det blir en vurdering hvor dyrenes interesser veies på den ene vektskåla og ►

Ellen Hestenes i Mattilsynet.

menneskelige interesser, det være seg vitenskapelig eller samfunnsmessig nytteverdi som økonomi, distriktspolitikk og liknende, veies på den andre vekten. Erfaringen tilsier at disse menneskelige hensynene ofte blir veiende tyngst. I hvert fall ser vi det når vurderingene kommer til Stortinget, der vår erfaring er at de der veldig ofte tolker sin egen lov slik at dyrene kommer ut som lettes på vektskålen, sa Kleveland som brukte vurderingen av kyllingoppdrett som eksempel.

– Stortingets flertall har tolket at kyllingoppdrett er i overensstemmelse med dyrevelferdsloven. Noe som ikke harmonerer med en naturlig forståelse av ordlyden i loven, mener Kleveland.

Underholdning

På seminaret tok Kleveland en vurdering av forhold som er viktig for alle levende individer; liv, vern av helse, og vern av frihet.

– Hvordan ligger det så an der for dyr? Dyr drepes jo for veldig mange forskjellige formål i menneskelige samfunn. Det kan være slaktning, dyreforsøk, eller en person som har et kjæledyr kan avlive dyret av medlidenhet på grunn av sykdom og fordi det ikke kan leve videre, eller som følge av at eieren går lei, og skal på ferie, og vil avlive dyret, sa Kleveland.

Og eieren trenger ikke begrunne avlivningen.

Live Kleveland i Dyrevernalliansen.

– Det er sikker rett at dyr kan drepes av eieren uten grunn, men det er noen unntak. Dyr kan ikke drepes for underholdning eller konkurranse. Dette er nytt og var en skranke som vi fikk inn i lovverket fordi det hadde vært en del saker hvor drap på dyr ble brukt som tv-underholdning. Også i dyreforsøk er det skranke for når man kan drepe dyr. Det er ganske strenge bestemmelser for når forsøksdyr kan brukes, og det verner også deres liv, ikke bare deres helse, sa Kleveland.

Da dyrevelferdsloven ble innført ble forsøk på dyremishandling og alminnelig uaktsomhet avkriminalisert. Strafferammen på ett år og tre år for grove overtredelser, ble opprettholdt, noe som var et ledd i straffelovreformen. Mattilsynet har også fått et nytt virkemiddel.

– Mattilsynet kan fatte vedtak om tap av retten til å holde dyr eller ha med dyr å gjøre. Det er ikke straff, noe som er viktig å merke seg. Det er et forebyggende tiltak og kan bare ilegges på svært strenge vilkår. Det nye er at det kan fattes administrativt vedtak om dette. Tidligere kunne dette bare bestemmes gjennom dom. Noe det fortsatt kan i forbindelse med straffesak, men det er blitt en veldig mye større fleksibilitet ved at det også kan fastsettes administrativt. At Mattilsynet nå har myndighet til å avslutte dyrehold

tror jeg er en av de største forbedringene som har kommet for å avverge alvorlig dyremishandling, sier Kleveland.

Også en endring i helsepersonell-loven mener hun gjør det lettere å avdekke dyremishandling.

– Endingen er et inngrep i taushetsplikten, for nå har egentlig alt helsepersonell fått tillatelse til å varsle Mattilsynet eller politi ved alvorlig dyremishandling eller mistanke om dette.

Skjerpning av FBI

Live Kleveland kastet også et blikk ut over Norges grenser.

– EU-retten har replisert mange av de rettsaktene som er vedtatt av Europarådet og utvidet, så der er det en ganske stor rettsutvikling. Mye av det regelverket vi har i Norge er skrevet etter mal fra dette eller innført EU-retten – som gjelder for alle landbruksdyr i Norge, gjennom EØS. Så har vi fått en ganske stor regelutvikling gjennom verdens dyrehelseorganisasjon. Det er ikke juridisk bindende for Norge, men veiledende, sa Kleveland.

Blant landene hun tok for seg var også USA.

– USA har en betydelig rettsutvikling innen det som kalles animal law. Dette er et fag som det nå undervises i på mange av de store prestisjeuniversitetene. FBI har også oppgradert dyremishandling til en alvorlig forbrytelse, sa Kleveland som pekte på sammenheng mellom vold mot dyr og vold mot mennesker.

– Sammenhengen er mer og mer fremtredende. Dyremishandling inngår i et avviksmønster og det er også bred empirisk støtte for at det er sammenheng mellom barns vold mot dyr og voldskriminalitet mot mennesker i voksen alder. Og det er noe av grunnen til at Dyrevernalliansen er veldig opptatt av å si fra til politiet når man har oppdaget at barn har begått grusomheter mot dyr, sa Kleveland.

JURIST
FORBUNDET

Juristdagen

§
**SPØR MEG,
JEG ER JURIST!**

Bli med på Juristdagen – årets store dugnad

Lørdag 16. september 2017 fra klokken 11 til 14 står engasjerte jurister og advokater på stands i mange byer for å svare på juridiske spørsmål.

Følgende byer deltar hittil på Juristdagen 2017:

Alta
Sortland
Tromsø
Grong

Molde
Bergen
Sandefjord
Kongsberg

Fredrikstad
Gol
Hamar
Oslo (Grønlands torg)

**Vil du stå
på stand?**

Send en e-post til:
[juristdagen@
juristforbundet.no](mailto:juristdagen@juristforbundet.no)

Les mer på www.juristforbundet.no/juristdagen

Tar grep for flere kvinnelige advokatpartnere

Frem til nå har advokatbransjen i Norge vært dominert av menn. Det har vært mange kvinnelige advokater, men partnerne i advokatfirmaene har i det alt vesentlige vært menn. Tidligere var dette ikke så rart. Det var langt flere mannlige enn kvinnelige jurister og advokater. I tillegg var det stort sett menn som satt i lederstillinger også på de fleste andre samfunnsområder, så hvorfor skulle advokatbransjen være annerledes?

Vel, advokatbransjen er annerledes. Verden har utviklet seg videre, og i dag er kjønnsbalansen bedre enn før i de fleste deler av samfunnet.

Fortsatt er det flere menn enn kvinner i nesten alle sentrale posisjoner, men det går i hvert fall jevnt og trutt i riktig retning. Det kan man vanskelig si om advokatbransjen. Til tross for at det i dag er et klart kvinneoverskudd blant studentene som studerer juss, noe det har vært en

god stund, ser ikke det ut til å bidra til at flere kvinner blir partnere i advokatfirmaer.

Da jeg for en tid tilbake deltok i en stortingshøring om likestilling og diskriminering, ble jeg spurt om hva Juristforbundet foretok seg for å bidra til en bedre kjønnsbalanse blant partnerne i advokatfirmaer. Jeg ble svar skyldig. Sannheten var at vi flere ganger hadde påpekt overfor media at vi mener dette er et problem, men vi hadde ingen konkrete tiltak for å gjøre noe med problemet.

Dette er bakgrunnen for at Juristforbundet går fra ord til handling. Vi lanserer nå partnerskapsprogrammet Elise. Programmet tar sikte på å:

- hjelpe kvinnelige advokater som ønsker å bli partnere å oppnå dette.
- få etablerte partnere til å tenke nytt i forhold til drift, ledelse og arbeidsprosesser.
- gi de utviklingsansvarlige i advokatfirmaene forståelse av hvordan de kan bedre kjønnsbalansen i selskapet.

Deltakerne i programmet får være med på en rekke samlinger og vil bli individuelt coachet underveis. Målsettingen er at hele 80 prosent av de kvinnelige advokatene som deltar i programmet, skal ha fått økt sitt ansvarsområde innen ett år etter at programmet er avsluttet. De vil deretter forhåpentligvis være på god vei mot et partnerskap om noen år.

For å gjennomføre programmet har vi inngått et samarbeid med konsulentene Anne Grethe Solberg (PhD) og Tom Kleppestø. Disse har gjennomført tilsvarende programmer innenfor andre bransjer tidligere, med god effekt.

ELISE er oppkalt etter Elise Sem (1870-1950) som var Norges første overrettssakfører med egen forretning – og dessuten vår første kvinnelige høyesterettsadvokat.

Vi startet med en kartlegging av hva som skal til for å bli partner i et norsk advokatfirma. Her ble 15 veletablerte norske partnere intervjuet, syv kvinner og åtte menn. Hvordan hadde de gått frem for å oppnå det de ønsket, og hvordan hadde det konkret foregått når de hadde fått tilbudet om å bli partnere? Resultatene av undersøkelsen blir brukt i programmet.

Juristforbundet har snakket om behovet for bedre kjønnsbalanse blant partnere i advokatbransjen i lang tid. Nå gjør vi noe med det!

*Curt A. Lier,
president i Juristforbundet*

Fraværsrådet?

Forlikrådene i Norge behandlet 82 026 enkeltsaker i 2016. Opprinnelig var forlikrådet en meklingsinstans, men i nyere tid har det blitt tildelt alminnelig domskompetanse og tvungen behandling av tvister om pengekrav inntil 125 000 kroner. Ordningen innebærer at forlikrådet som hovedregel er det første møte folk flest har med domstolshierarkiet i sivile tvister. Utgiftene og risikoen ved anke til tingretten gjør at anke for mange er uaktuelt. Behandlingen i forlikrådene er derfor svært viktig for rettssikkerheten til folk flest.

Gjennom saksbehandlingen i Jussbuss opplever vi ofte at klienter kommer med fraværdommer fra forlikrådet.

Av de 82 026 sakene fra 2016 ble 66 % avsagt som fraværdommer. En fraværdom innebærer at en dom avsies i samsvar med klagers påstand fordi den innklagede har ugyldig fravær i saken. Ugyldig fravær i tvistelovens forstand er typisk at den innklagede ikke har sendt inn tilsvaret eller ikke møter til rettsmøtet. Dette innebærer at klager i saken vinner fram med sin påstand uten at motparten har fått mulighet til å bestride påstandene og at påstandene ikke underlegges noen realitetsbehandling.

Mange av våre klienter hører ikke noe om sakene før de kontaktes av namsmyndighetene for inndrivelse av kravene som er avgjort.

Live Sjuve Johansen

Hvordan er dette mulig?

Til tross for at forlikrådet er tilkjent domsmyndighet gjelder ikke de alminnelige forkynningsreglene i domstolsloven. Tvistelovens særregler for forlikrådet innebærer at adressen klageren oppgir ofte legges til grunn når klage og avgjørelse skal forkynnes for den innklagede part. Forkynnelsen skjer gjennom ordinær post, uten mottakskvittering fra den innklagede. Dersom den innklagede ikke svarer på forkynnelsen legges det til grunn at alt er i orden, uten at det nødvendigvis blir foretatt videre undersøkelse.

Ansvar for å motta klage og dom flyttes med dagens forkynningsregler

over på den innklagede selv. Den innklagede har ansvar for at det oppgis korrekt adresse og at posten kommer fram, uten at vedkommende nødvendigvis vet om saken.

Tallene fra 2016 viser at det ble avsagt 54 137 fraværdommer, uten at det er noen kunnskap om hvorfor den innklagede har fravær i saken. Dette kan bety at alle innklagede er enige i påstandene fra innklager og derfor ikke synes det er nødvendig å sende tilsvaret eller møte opp, men det er lite trolig. Erfaringer fra våre klienter underbygger også at dette ikke stemmer. Uvissheten om årsaken til fravær gjør at dagens ordning er uholdbar, særlig sett opp mot prinsippene om kontradiksjon og rettssikkerhet.

I januar 2017 gikk høringsfristen for å komme med kommentarer til en ny domstolslov ut. Jussbuss leverte i den sammenheng inn et hørings svar om at det er på høy tid at forlikrådet underlegges tilsvarende forkynningsregler som domstolshierarkiet ellers. Dette vil innebære at forlikrådets forkynning må skje ved bruk av mottakskvittering. Kjell Ingolf Ropstad (KrF) har stilt spørsmål om hvor kostbart en slik ordning vil være. Svaret fra Justisdepartementet var 5,9 millioner årlig. Jussbuss mener at dette er en liten pris å betale for en viktig forbedring av rettssikkerheten!

Live Sjuve Johansen, Jussbuss

Michael Rummelhoff,
advokatfullmektig
MNA/seniorrådgiver

Rachna Rohatgi Khan,
seniorrådgiver

Råd og bistand fra Juristforbundet

Juristforbundet tilbyr sine medlemmer juridisk rådgivning og bistand innenfor arbeidsrettslige spørsmål. Kommer du som medlem i en vanskelig situasjon på arbeidsplassen, er det bare å kontakte Juristforbundets advokater.

Kontakt

Sentralbord: 40 00 24 25
advokat@juristforbundet.no

Rollekonflikt som tillitsvalgt under omstillingsprosesser

Det omstilles i høyt tempo i offentlig sektor. De tillitsvalgte trekkes inn i prosessene som Juristforbundets representant for å ivareta organisasjonens felles interesser. På et eller annet stadium i prosessen risikerer den tillitsvalgte selv bli berørt av omstillingen.

Både av hensyn til medlemmene, arbeidsgiver og den tillitsvalgte selv, er det viktig at det ikke kan stilles spørsmålsteget ved den tillitsvalgtes redelighet når det gjelder avveining mellom egne og fellesskapets interesser.

Forankring og representasjon

Den tillitsvalgte representerer medlemmene og fellesskapet. Som følge av dette må den tillitsvalgte sørge for forankring av sine standpunkt og prioriteringer hos medlemmene i egen organisasjon. Hvis den tillitsvalgte representerer flere organisasjoner, må vedkommende også sørge for forankring i disse organisasjonene. Mest praktisk er at dette gjøres i et medlemsmøte, eller at den tillitsvalgte ber om innspill via mail.

For den tillitsvalgte gjelder de vanlige prinsipper om habilitet. For å unngå å komme i en situasjon hvor det blir stilt spørsmål om den tillitsvalgtes rolle bør den tillitsvalgte trekke seg tilbake i de tilfeller det blir tydelig at han eller hennes personlig interesser blir berørt. Representasjonen løses da ved at en annen tillitsvalgt representerer organisasjonen. Dette for å unngå dobbeltroller både for den tillitsvalgte, og de berørte medlemmene. Den tillitsvalgte bør, på generell basis og særlig i omstillingssaker, samarbeide med de andre organisasjonene. Dette vil gi større tyngde ved forhandlingsbordet og bidra til at arbeidstakerinteressene blir best mulig ivare tatt.

Når omstillingsprosessen er kommet til personalløpet, det vil si på individnivå, vil den tillitsvalgte måtte ivareta sine personlige interesser. Dette blir ikke i rollen som tillitsvalgt, men som vanlig arbeidstaker.

Krev medlemsmøte

For arbeidstakerne blir en omstillingsprosess ofte forbundet med usikkerhet og bekymring. Den tillitsvalgte skal representere medlemmene. I dialogen med medlemmene er det viktig med jevnlig medlemsmøter, hvor medlemmene informeres og gis mulighet for å komme med innspill til den tillitsvalgte om hva som er viktig for dem i den videre prosessen.

Et vedtak fra et medlemsmøte vil gi den tillitsvalgte en annen tyngde ved forhandlingsbordet, blant annet ved henvisning til at alle medlemmene står bak vedtaket.

Engasjer deg

Rollen som tillitsvalgt kan til tider være krevende. Dette gjelder særlig i omstillingsprosesser. Vi oppfordrer derfor våre medlemmer til å ha respekt for den som har påtatt seg vervet i den utfordrende situasjonen som en omstilling medfører. Det er derfor viktig å stille på medlemsmøter, bidra med konstruktive innspill og støtte opp om den tillitsvalgte.

Tap av retten til sykepenger ved ulønnet permisjon

Arbeidsmiljøloven gir ved nærmere angitte anledninger arbeidstakeren muligheter til å søke om ulønnet permisjon fra arbeidet. Dette kan være aktuelt i forbindelse med ferie, redusert arbeidskapasitet eller i forlengelse av foreldrepermisjon som følge av manglende barnehageplass.

Arbeidsmiljøloven har bestemmelser for hvilke muligheter arbeidstakeren har til å søke om ulønnet permisjon. I tillegg kan den enkelte virksomhet ha regulert dette i tariffavtale eller i personalhåndbok. I praksis foregår dette ved at arbeidstakeren søker om permisjon, og at arbeidsgiver, i tråd med regelverk og etablert praksis, innvilger i den grad dette kan gjøres innenfor styringsretten.

Før arbeidstaker søker om ulønnet permisjon, tas det gjerne høyde for bortfall av lønn i permisjonstiden. Arbeidstakeren må imidlertid være klar over at også andre ytelser kan gå tapt ved bruk av ulønnet permisjon. Som hovedregel vil retten til sykepenger reduseres ved ulønnet permisjon over 14 dager. Etter fire uker mister arbeidstakeren alle rettigheter til å motta sykepenger fra NAV. Dette kan få konsekvenser hvis arbeidsuførhetsperioden varer lengre enn perioden for ulønnet permisjon var tiltenkt. Dette får også konsekvenser dersom arbeidstakeren er tilbake i arbeid, men ikke har opptjent sykepengerrettighetene på nytt.

Folketrygdlovens krav om opptjeningstid
En arbeidstakers rett til sykepenger fremgår av folketrygdloven (ftrl.) §

kap. 8. Det følger av ftrl. § 8-2 at retten til sykepenger fra NAV er avhengig av at arbeidstakeren har vært i arbeid de siste fire ukene før han eller hun ble arbeidsufør (opptjeningstid). Begrunnelsen for denne bestemmelsen er at sykepenger skal erstatte tap av arbeidsinntekt ved sykdom. Sykepengeordningen er videre ment å favne arbeidstakere med stabil tilknytning til arbeidslivet.

Avbrudd i arbeidsforholdet

Det følger av ftrl. § 8-15 annet ledd at arbeidstakers rettigheter etter ftrl. kap. 8 til å motta sykepenger fra arbeidsgiver faller bort når arbeidsforholdet midlertidig avbrytes i mer enn 14 dager. Ulønnet permisjon regnes i denne sammenheng som avbrudd. Dette gjelder derimot ikke fravær som skyldes lovbestemt ferie, legeomeldt sykefravær, avtalt avspasering eller arbeidsfrie perioder i en skiftordning.

De fire avtalefestede feriedagene (den 5. ferieuken) regnes også som avbrudd i denne sammenheng. Antall fraværsdager, uavhengig av grunn, som medfører avbrudd i arbeidsforholdet summeres sammen. Det medfører at en arbeidstaker som for eksempel tar ut fire dager med avtalefestet ferie og deretter 12 dager med ulønnet permisjon, samlet sett har hatt avbrudd i arbeidsforholdet på over 14 dager. Dersom arbeidstakeren deretter blir arbeidsufør på grunn av sykdom, har vedkommende ikke rett til sykepenger fra arbeidsgiver de første 14 dagene.

Ved ulønnet permisjon over 14 dager, men under fire uker, vil sykepenger fra NAV ytes fra den 15. dagen regnet fra sykemeldingstidspunktet. Sykepengene utgjør i slike tilfeller 65 % av sykepengegrunnlaget jf. ftrl. § 8-47 sjette ledd. Begrunnelsen for 65 % dekning er at denne gruppen ikke skal ha bedre dekning enn de uten arbeid.

Arbeidstakere som har ulønnet permisjon over fire uker mister retten til sykepenger fra både arbeidsgiver og NAV, jf. ftrl. § 8-47. Arbeidstakeren må i så fall opptjene nye sykepenge-rettigheter ved arbeid i fire uker, for igjen å få rett til sykepenger fra arbeidsgiver og NAV.

Konsekvensen av å ta ulønnet permisjon kan således bli dramatisk for arbeidstakeren. Særlig i de tilfeller hvor ulønnet permisjon varer over fire uker. En arbeidstaker som vurderer å ta ut ulønnet permisjon bør derfor overveie risikoen det kan innebære hvis sykdom skulle inntreffe i permisjonstiden eller før arbeidstaker på nytt har opptjent sykepengerrettighetene.

Dersom du har spørsmål vedrørende dine rettigheter knyttet til sykepenger fra arbeidsgiver og/eller NAV kan du kontakte Juristforbundets Advokatkontor.

Her finner du både de juridiske fagartiklene og meningsytringer / debatt om jus, politikk og samfunn. Juristkontakt oppfordrer alle lesere til å delta. Enten du ønsker å dele en fagartikkel med andre eller du har en mening å ytre. Både små og store temaer er interessante. Send gjerne med et foto av deg selv. Juristkontakt tar forbehold om at svært lange innlegg må forkortes.

Innlegg sendes med e-post til omg@juristkontakt.no

NAV

Kommentar til innlegg av Jussbuss

■ Av Anne C.W. Opheim, for styret i Juristforeningen i Arbeids- og velferdsetaten

Som leder av styret i Juristforbundet i Arbeids- og velferdsetaten (JAV), ønsker vi å kommentere Van Pham sitt innlegg «Når NAV svikter de svakeste». Både for å understreke og forklare opplevelsene som beskrives av Jussbuss.

Pham peker på to sentrale forhold: vanskelige vedtak og mangelfull forståelse for forvaltningsrettslige prinsipper for saksbehandlingen. Det er vi i JAV veldig enig i, og det er forhold som vi forsøker til å bidra til en endring på som tillitsvalgte i NAV.

NAV sine vedtak er dessverre fortsatt preget av tungt byråkrati. Vi har hatt fokus på så vel klarspråk som forenklinger, men dette tar tid. Vi har dessverre ikke kommet langt nok, fort nok. Alle kan ikke få svar på sitt eget språk, men en forenkling av språket kan hjelpe.

Et viktig rettssikkerhetsprinsipp er at vedtak skal være så enkle at man kan forstå og innrette seg etter innholdet. Her opplever vi som jobber i NAV at moderniseringen tar tid. Vi er prisgitt en raskere digitalisering i en etat som fortsatt jobber i fagsystemer som er utdaterte. Da kan vedtakene i sin ytterste konsekvens være laget på

– Vi opplever at vedtakene i for liten grad begrunnes i den enkeltes sak og i for stor grad er basert på tekstlige standardvedtak, skriver Juristforeningen i Arbeids- og velferdsetaten.

en lang og gammel mal som teknisk ikke åpner for korrigeringer. Vi har kollegaer som jobber med veiledning som ringer og orienterer muntlig om vedtaket som bruker kan forvente i postkassen, fordi man vet at selve vedtaket vil bruker ikke forstå. Det er sløsing av verdifull tid. Tid vi gjerne skulle ha benyttet til bedre brukermøter, og for å korte ned på saksbehandlingstiden i NAV. Det skal være enkelt å forholde seg til om man har fått en ytelse i NAV.

Vi opplever videre at vedtakene i for liten grad begrunnes i den enkeltes sak (enkeltvedtak), og i for stor grad er basert på tekstlige standardvedtak for å effektivisere en stor saksmengde. Dette gjør det vanskelig for brukeren å forstå hvorfor man får avslag/innvilgelse, og gjør det vanskelig å klage. Dette er vi urolig for at innebærer at forvaltningslovens prinsipper tøyes.

Videre må man se på om veiledningsplikten i den enkeltes sak overholdes tilstrekkelig ved dialog med NAV. Dette er igjen avhengig av god kompetanse i den første kontakten med bruker – riktig svar første gang. JAV mener etaten må se på sine saksbehandlingsrutiner holdt opp mot forvaltningsloven, brukerens krav og forventning. Vi er bekymret for en utvikling vi synes tar for lang tid og som fremstår som en stor kulturell endring av NAV. JAV mener en løsning er at det må flere jurister inn tidligere i saken, og jurister som kvalitetssikrer for at forvaltningsloven overholdes. Saksbehandlingen må prioriteres høyere å innhente nødvendig dokumentasjon før vedtak fattes, og sakene må utredes grundigere. Informasjonen til brukerne må bli bedre, både gjennom vedtaksbrev, mangelbrev og i all øvrige kommunikasjon. Gode vedtak, med en individuell begrunnelse av sakens utfall, oppleves som spesielt viktig for å forebygge unødvendige klager.

NAV bør jobbe enda mer systematisk for å hente inn nødvendig dokumentasjon før vi fatter vedtak. NAV fatter rundt 4 millioner vedtak om økonomiske ytelser årlig. I 2015 fikk NAV forvaltning inn 54 000 klager. 22 800 av disse ble omgjort. Det er ikke godt nok, noe som også SINTEF i sin rapport publisert 10.06.2016 om «Omgjøring av vedtak i NAV og Trygderetten – omfang og årsaker» peker på.

Når Pham skriver om «muntlige avslag» mener vi at man i det offentlige må veilede og informere om regelverket, og at det da ved åpenbart grunnløse krav kan gis opplysninger om at man på bakgrunn av opplysningene som er gitt synes å falle utenfor regelverket. Men vi skal naturligvis ikke nekte noen å søke en yttelse.

Så blir vi beroliget når Pham skriver at han ble noe klokere av å ta kontakt med veileder i NAV. Det er godt å høre. Det skal imidlertid ikke være slik at man må snakke med en veileder i NAV for å få sitt vedtak forklart. Men der er vi dessverre fortsatt i noen grad i dag.

Som jurister i NAV er det en forskjell på det vi opplever av behov for

Det er dessverre slik at det fortsatt er få jurister ved NAV –kontorene

vår kompetanse og det vi blir satt til av oppgaver. Det er dessverre slik at det fortsatt er få jurister ved NAV –kontorene. Det er synd, og en jobb NAV er i ferd med å gjøre noe med i sine utviklingsprosjekter og justeringer av organiseringen. Vi trenger flere jurister i NAV, og vi trenger de tett på brukerne. Da må både ledere i NAV og tillitsvalgte i NAV få øynene opp for at det er behov for jurister i NAV – langt flere enn vi har i dag.

Dette peker også Anne Lise Ryel, generalsekretær i Kreftforeningen på i en meget god artikkel fra Dagbladet av 17. februar i år. Ryel snakker i sin artikkel bl.a. om det store antall omgjøringsaker. Det er ressurskrevende og urettmessig for brukere som er i en sårbar livssituasjon å måtte klage og vente på at saker i NAV skal omgjøres. Brukere må i størst mulig grad få rett vedtak i første med NAV. Det er både brukerne og NAV tjent

med. Det må forventes at NAV treffer korrekte vedtak første gangen saken behandles og Ryel viser i sin artikkel til at hun derfor mener at den juridiske kompetansen i NAV må styrkes. Vi kunne ikke vært mer enig!

Digitaliseringen som nå er i gang i NAV er etterlenget av brukere og ansatte. Dette kan gi positive effekter for både kommunikasjon og dialog med NAV. Det kan gi ringvirkninger for klageinngang og omgjøringsandel. Eksempler på mulige gevinster er enklere dokumentering, økt sporbarhet og raskere innsending av søknad. Digitaliseringen løser imidlertid ikke alle utfordringene som preger saksbehandlingen i NAV. Mange vil fortsatt trenge bistand, og må da møte dyktige kompetente medarbeidere som kan utforme gode skriftlige vedtak tidlig i saken. Til det behøver vi flere jurister!

Vi takker Pham for et godt innlegg, og oppfordrer han og andre til å ta aktiv del i utviklingen av NAV. Det gjør vi gjennom dialog, samarbeid og et stadig fokus på forbedringer – i en etat som har et av de viktigste samfunnsoppdragene i Norge.

INC 2017

Internasjonal cocktail

■ Av Michael Rummelhoff, Juristforbundets prosjektleder for INC

A rare blend:

Den internasjonale forhandlingskonkurransen INC 2017 skaper en sjelden anledning til å oppleve forhandlingseksperter fra hele verden i Oslo.

Første dag av konkurransen er en Masterclass i internasjonale forhandlinger hvor også billetter legges ut til andre interesserte (7 juridiske timer). Hovedtemaet i årets Masterclass er det relasjonelle aspektet ved internasjonale forhandlinger; spennet mellom kultur og psykologi i en juridisk kontekst.

Forhandling hele tiden: Du forhandler hele tiden i de fleste av livets fasetter. Det dreier seg om kommunikasjon og å bygge relasjoner gjennom tillit. Relasjoner og tillit er helt avgjørende for forløpet av en forhandling og om noen i det hele ønsker å handle med deg. Internasjonale relasjoner er et minefelt med en skog av ømme tær å

tråkke på i salaten. Ikke minst ordtak som ikke kan oversettes direkte. Hvem har vel ikke noen pinlige faux pas på samvittigheten fra kontinentet? – Om du da oppdaget dem selv og ikke bare de andre ...

Å tape ansikt i Østen: Hva betyr det å tape ansikt i Østen? Hvorfor har dette betydning for oppbygningen av en forhandlingsdelegasjon? Hva ligger i æresbegrepet i Midtøsten og hva betyr det for din mulighet til en vellykket forhandling? Hvorfor er det makt i «nice»? Hvordan forholder jeg meg til dette som jurist?

Fra Cape Cod til Kurilene: Dette er temaer for INC Masterclass som vil dekkles av forhandlingsekspertene fra USA, Qatar, Singapore, Japan, Sveits, Danmark, UK, Norge osv. Terje Rød-Larsen er kjent for de fleste. Ron Shapiro er et verdensnavn på forhandlingsområdet og kan søkes opp på YouTube. Dette er et sjeldent arrangement uten utsikt til å gjentas i Norge. Anledningen som skal gripes er nå.

Kjenn repertoaret og publikumet: Juristforbundet ønsker mer bevisste og profesjonelle forhandlere for å skape bedre og mindre belastende

– Dette er et sjeldent arrangement uten utsikt til å gjentas i Norge. Anledningen som skal gripes er nå, skriver Michael Rummelhoff om INC Masterclass.

prosesser for de involverte parter. Jurister har de beste forutsetninger, men må kjenne et større repertoar for løsning av konflikter enn hva man tradisjonelt har fått med seg fra jussstudiet.

Forhandling en kontrollert løsning: Hvorfor Juristforbundet engasjerer seg så sterkt for å bidra til øket kompetanse i forhandlinger og meklings er en erkennelse av ikke bare at det ofte er en prosessøkonomisk måte å løse konflikter på, men at det for partene er en mer kontrollert løsning av kon-

flikter på enn å overlate de til rettssalen. Våre medlemmer er for eksempel relativt tilbakeholdne med å ønske løse arbeidskonflikter i rettssalen, til tross for at Juristforbundet har en av de beste ordningene for dette. De kjenner prisen for en rettsak utover de rent økonomiske aspektene.

Sterke partnere: Juristforbundet er vertskap for INC, verdens eldste og største forhandlingskonkurranse for jusstudenter, sammen med partnerne UiO, AdeB, JUS, ELSA Norge og Forum for tvisteløsning. 32 lag fra hele verden møter hverandre i den internasjonale finalen. Dette er særlig stort i det angloamerikanske rettsområdet (common law) hvor enkelte lag har vunnet over 50 lag før de kommer hit. Her er forhandling en mer integrert og selvfølgelig del av studiet. I Norge er forhandlinger først helt nylig blitt mulig å ta som valgemne ved Universitetet i Oslo. I fjor fikk det norske laget fra UiO 4. plass under finalen i Sveits, som beste plassering av lag fra «civil law» land. Juristforbundet coacher laget som vinner den norske finalen og finansierer deltakelsen i den internasjonale finalen. Neste år vil finalen arrangeres i Japan.

UDI

På rettssikkerheten løs – bruk av UDIs praksisnotat

■ Av Helene Schefte, saksbehandler ved Jusshjelpa i Nord-Norge

UDI bør søke å gjøre praksisnotatene lettere tilgjengelig, eller opplyse og veilede borgerne gjennom andre kanaler om praksisnotatenes betydning.

Forvaltningens organisasjon- og instruksjonsmyndighet anses i dag som konstitusjonell sedvanerett. Utlendingsdirektoratet (UDI) er den sentrale etaten i utlendingsforvaltningen, og har

etter alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper, instruksjonsmyndighet til å utarbeide og gi bindende retningslinjer for sine ansatte. Retningslinjene må være innenfor grensene av det som følger av lov, internasjonale forpliktelser og forskrift.

UDIs bruk av instruksjonsmyndigheten fremkommer blant annet i deres bruk av praksisnotat, som er instruksjoner om praksis på avgrensede saksområder. Retningslinjene fra praksisnotatene vil dermed bidra til å skape en enhetlig praksis som vil resultere i likebehandling på det aktuelle saksområdet. En slik likebehandling bidrar videre til forutberegnelighet for den enkelte. Dette er bra.

Det problematiske med en slik løsning er at rettskildene ikke er tilstrekkelig tilgjengelig for den enkelte borger. For en ikke-jurist, er det ikke naturlig å ha kunnskap om UDIs praksisnotater, eller hvor stor betyd-

ning de tillegges. Dette skaper mindre forutberegnelighet for borgerne, i det som ofte kan være saker av stor betydning for den enkelte.

Praksisnotatene publiseres offentlig på UDI sin hjemmeside. Har man derfor kunnskap om hvor man skal lete etter notatene, er de mulig å finne. Det publiseres imidlertid et stort antall praksisnotater. Dette medfører at den enkelte på egenhånd er nødt til å sette saken sin inn i en viss kontekst for å finne frem til det relevante praksisnotatet for sitt tilfelle. Publiseringen av praksisnotatene mister med dette mye av sin hensikt. Ut fra hensynet til borgernes forutberegnelighet og rettsikkerhet, er ikke dette en optimal løsning.

Vår erfaring er først og fremst at vi har et stort utbytte av praksisnotatene i vår saksbehandling. Vi jobber med et stort antall utlendingssaker, slik at vi

Vi er redde for at dagens praksis går på rettsikkerhetens løs

med tiden har lært oss systemet og å navigere effektivt rundt på UDIs hjemmesider. Dette stiller seg antakeligvis annerledes for de berørte i utlendingssakene. Sakene ofte av sårbar karakter og som regel er det frister å forholde seg til. Derfor har mange verken tilstrekkelig tid eller mulighet til å sette seg inn i systemet.

Jusshjelpa i Nord-Norge ønsker en praksis som opplyser borgerne langt mer. UDI bør derfor søke å gjøre praksisnotatene lettere tilgjengelig, eller opplyse og veilede borgerne gjennom andre kanaler om praksisnotatenes betydning. Vi er redde for at dagens praksis går på rettsikkerhetens løs.

JURISTKONTAKT.NO

Bestill netteksponering av din neste stilling nå!

kr 5 800,- + mva.

Prisen inkluderer

- nyhetsbrev hver 14. dag til ca. 21 000 medl.
- eksponering på www.juristkontakt.no og www.juristforbundet.no

PS! Ved annonsering i papirutgaven av Juristkontakt er netteksponeringen alltid inkludert i prisen.

Ved annonsering på vårt jobbmarked når du flest jurister!

JURIST
FORBUNDET

TA KONTAKT I DAG

Per-Olav Leth – 07 Media

Mobil: +47 918 16 012 / e-post: perolav@07.no

JURIST
FORBUNDET

Juristforbundet tar opp viktige spørsmål under Arendalsuka

Legger vi til rette for skattesnusk?

Norske virksomheter snyter fellesskapet for enorme summer hvert år. Hvor omfattende er egentlig skatteunndragelsene i næringslivet? Er skattereglene for vanskelige og fulle av hull? Er skatteetaten samfunnets byggmester eller pisk? Hvordan kan vi bidra til høyere skattemoral?

Torsdag 17. august 2017 kl. 18.00
Solsiden Brasserie, Arendal

Bidragstere

- **Henning Holstad**, gründer og tidligere politiker
- **Hans Christian Holte**, skattedirektør, Skattedirektoratet
- **René Ibsen**, advokat, Andenæs Aaløkken Veum Advokatfirma DA
- **Curt A. Lier**, president i Juristforbundet
- **Tom Bolstad**, adm. direktør i Econa

Ordstyrer

Are Slettan, Corporate Communication

Arrangører

Juristforbundet og Econa

Juristforbundets brunsj: Ungdom og personvern på nett

Juristforbundet samler inviterte gjester til temabrunsj tirsdag 15. august under Arendalsuka.

Shabana Rehman

innleder i karakteristisk stil til løs samtale om:
Ungdom og personvern på nett

President Curt A. Lier orienterer kort om Juristforbundets engasjement i problemstillingen.

Shabana Rehman

Curt A. Lier

Ikke la sydenturen ende i økonomisk ruin

Sommeren står for tur og forventningene til den velfortjente middelhavsferien er høye. Slik unngår du økonomisk bakrus når hverdagen kommer.

Av Maria Setsaas,
forbrukerøkonom i Danske Bank

Nordmenn har et nært religiøst forhold til sommerferien, hvor charterturer til Spania og øyhopping i Hellas har blitt allemannseie.

Samtidig ser vi at presset for å leve ut drømmeferien gjør at mange tøyer feriebudsjettene litt langt, noe som medfører både smalhans og behov for en privatøkonomisk hestekur når hverdagen inntreffer. Vi ser også at mange slurver med enkle ting som forsikring, valuta og kredittkortbruk.

Over 750 000 nordmenn ventes å dra til Middelhavet på en organisert pakkereise i år, samtidig som hundretusenvis at nordmenn selv finner veien til sol, sommer, strand og paraplydriker. Ifølge bransjeorganisasjonen Virke bruker en norsk gjennomsnittsfamilie nesten 45 000 kroner årlig på reiser, hvorav sommermånedene gjør det dypeste innhøget i reisebudsjettet.

Det beste tipset for en god og økonomisk sommerferie er planlegging. Start gjerne forberedelsene tidlig på året, når tilbudet er stort og prisene gode. Venter man for lenge, kan de beste turene være tatt for lenge siden. Samtidig kan det være mye å spare på å være sitt eget reisebyrå. Book reisen selv, og sjekk etter gode priser på tjenester som hotels.com og Airbnb. Her kan det være mye å spare.

La NOK være nok

Når man først er ankommet drømmeplassen kan de økonomiske utfordringene komme umiddelbart, da man ofte tar ut lokal valuta på flyplassen, eller må betale taxien til hotellet. Da får du valget mellom å betale beløpet i kroner, eller i den lokale valutaen.

Vårt klare råd er å alltid betale i lokal valuta når du har valget, selv om mange liker å se summen i norske kroner. Det blir dyrt, siden du da får en høyere vekslingskurs enn om du velger lokal valuta. Årsaken til at det blir dyrere er at eieren av butikken eller minibanken tar en høyere kurs enn VISA og MasterCard.

Ta med banken på ferie

Med mobilen har du alltid banken med deg i lommen. Her finner du flere funksjoner som kan være nyttige på ferien, som valutakalkulator, saldosjekk, overføring av feriepenger fra sparekontoen og for en generell oversikt over hvor mye av budsjettet som gjenstår.

Vi bør også ha med minst to kort på reisen. Oppbevar dem hver for seg, i tilfelle noe uventet skjer, som at et kort blir stjålet, mistet, eller slutter å fungere. Bruk også kredittkortet når du er i utlandet. Da står du sterkere om det er noe galt med varene du kjøper, eller om du blir utsatt for svindel.

Til uttak av kontanter bør du imidlertid bruke debetkortet ditt. Da slipper man renter og gebyrer.

Når hverdagen kommer og årets ferie er flotte minner, bør man betale kredittkortregningene umiddelbart. De er uunnværlige på turen, men har høye renter om man ikke betaler på forfall. Som en hovedregel bør du alltid betale lånet som har den høyeste månedlige utgiften først. Betal før fristen, og innbetal gjerne mer enn det som står oppgitt som minstebeløp på kredittkortfakturaen – da slipper du at sommeren ender i økonomisk høstbakrus.

La boligen og bilen din betale sommerferien

Mange velger også å finansiere sommerferien gjennom leie ut leiligheten og bilen, for å dekke inn ferieutgiftene. Sjekk de ulike leverandørene av dele tjenester og lei ut bilen og boligen din. Husk imidlertid at du må sette deg inn i skattereglene, da det er ekstra oppmerksomhet på rapporteringen av slike inntekter. Leieinntekter på inntil 20 000 er skattefrie, men om du overgår beløpet blir alle inntektene skattepliktige og du må fylle ut et eget skjema til skattemeldingen. Da er det en liten jobb å gjøre for å få alt riktig.

Hvordan blir jeg leder?

I forbindelse med karriere-samtaler med jurister er det mange som lurer på hvordan ledere blir ledere. Hvordan får man sin første jobb med lederansvar?

Av Inger-Christine Lindstrøm,
karriererådgiver
i Juristforbundet

I alle utlyste lederstillinger står det at du må ha ledererfaring. Hvordan får en denne ledererfaringen? Mange som alt er ledere vil bekrefte at de alltid har vært den som har tatt på seg ansvar og fått andre med seg. Det starter gjerne tidlig i livet. Det er antakelig slik at noen har en legning for å bli ledere. Andre ser dette og ber deg om å ta oppgaver som krever disse ferdighetene. I andre tilfeller kommer interessen for å lede etter hvert. Her er det ingen fasit.

Det mange ikke tenker på er at erfaring fra lederoppgaver innenfor frivillig arbeid, lederoppgaver i organisasjoner for eksempel som tillitsvalgt, lederoppgaver i studentorganisasjoner, trenererfaring, ledelse av små og ikke så små prosjekter, alt dette er eksempler på oppgaver som gir deg erfaring som leder. Ledelse av prosesser og selvledelse er også ledelse.

Er du bevisst dine egne evner, erfaringer og resultater når det gjelder å prioritere, kommunisere, organisere, delegere og følge opp? Hva fungerer og hva fungerer ikke? Hvordan håndterer du stress og press? Selvinnsikt er en viktig ferdighet om du ønsker å bli en god leder.

Har du det som skal til, og er du klar for å ta ansvar for flere enn deg selv i en arbeidssituasjon? Er du inter-

essert i å ta vanskelige beslutninger? Er det til å leve med at ikke alle «liker deg»? Forstår du hvordan du som leder kan påvirke andre menneskers liv på godt og vondt? Ledelse kan være ensomt. Du blir ikke nødvendigvis inkludert på samme måten i «alt som skjer» på arbeidsplassen. Du må sannsynligvis ta avgjørelser ikke alle liker. Sannsynligvis må du leve med at ikke alle liker måten du leder på. Konflikter og dilemmaer må håndteres.

Mange ledere kan fortelle at deres første skritt mot lederjobben foregikk mens de hadde en annen rolle på arbeidsplassen. Det er også mitt inntrykk og egen erfaring at det er smart å se etter muligheter der du er. Fortell gjerne lederen din at du ønsker deg lederoppgaver. Vær lydhør. Finn ut hva som eventuelt står mellom deg og lederoppgavene. Er det noe du må jobbe videre med? Det er påfallende ofte at det er de som gjør en fremragende innsats på arbeidsplassen i den jobben de alt har som får nye muligheter. Vis at du leverer resultater i jobben du har nå og at du er lojal. For å få mer ansvar må de ha full tillit til deg. Tilby deg å ta på deg oppgaver som øker kompetansen din innenfor typiske lederoppgaver. Det kan godt begynne i det små. I et prosjekt eller i et team for eksempel. Kan du få muligheten til å fungere i en lederrolle i en periode? Grip mulighetene. Si ja! Du føler deg uansett aldri helt klar når en mulighet byr seg. Si ja allikevel. Du kan ombestemme deg senere, men noen muligheter må du bare gripe når de kommer.

Spør deg selv hva som er grunnen til at du ønsker en lederjobb. Dette er sannsynligvis et spørsmål du må svare på når du sitter i et jobbintervju til en lederjobb. De fleste har erfaring med både god og mindre god ledelse som medarbeider. Noen har også erfaring

med helt elendig ledelse. Alt dette er lærerikt, og ofte smertefullt. Hvordan ville du ha håndtert situasjonen hvis du var leder? Snakk med en eller flere som har ledererfaring om hvordan de ble ledere og hva de mener er viktig. Observer lederne du har rundt deg. Finner du noen forbilder?

Lederutdannelse og lederprogrammer er nyttige. Det er alltid bra med en teoretisk plattform innenfor faget ledelse. Det finnes også mye god litteratur på området. Prioriter å sette deg inn i teoriene som er anerkjente og forskningsbaserte. Det som høyst sannsynlig virker. Det aller viktigste er allikevel praksis og øvelse og refleksjon.

Lær mer om hvordan folk tenker, reagerer og fungerer når de møter utfordringer. Du skal antakelig lede mennesker som er forskjellig fra deg. Hvordan håndterer du andres motstand, følelser og ambisjoner?

Selvinnsikt er en viktig ferdighet hos ledere. Hvordan er dine verdier og holdninger, og hvordan behandler du menneskene rundt deg? Du må forstå hvordan du kan være en tilrettelegger og hvordan du best bidrar til at andre lykkes. Interesse for og forståelse av mennesker er en fordel om du skal trives i en lederjobb. Det er også forståelse for oppdraget du skal løse og resultatene du må levere.

Det første skrittet i retning lederjobben, er oftest å være god i den jobben du allerede har. Finn ut hva som må til. Ikke anta, men undersøk hva som forventes. Hold en høy standard. Vær både tålmodig og utålmodig. Når du viser at du kan håndtere mindre ting, vil de større oppgavene komme i din retning. Noen blir ledere veldig tidlig i karrieren. Det kan gå riktig bra. Imidlertid er det også helt greit at det tar noen år før det store lederansvaret kommer.

Vær modig og tålmodig, og takk ja til mulighetene når de kommer.

Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker

Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker avgjør saker etter lov om barneverntjenester og lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. Fylkesnemndene er statlige domstollignende forvaltningsorganer. Det er i dag tolv fylkesnemnder, hvorav noen dekker flere fylker. Fylkesnemndene ledes administrativt av Sentralenheten for fylkesnemndene, som igjen er underlagt Barne- og likestillingsdepartementet. Les mer på www.fylkesnemndene.no

Fylkesnemndsleder

Nemndsleder/jurist i Fylkesnemnda i Oslo og Akershus

Det er ledig 1 fast stilling og 1 ett-års vikariat i 100 % stillingsandel i Oslo og Akershus fylkesnemnd med tiltredelse fra henholdsvis 01.01.2018 og 01.10.2017. Stillingene innebærer varierte arbeidsoppgaver på et interessant og viktig fagfelt.

Kvalifikasjoner og egenskaper:

Søkere må ha juridisk embetseksamen/universitetsgraden cand. jur eller master i rettsvitenskap, fylle kravene til dommere, samt ha relevant arbeidserfaring. Stillingen som nemndsleder byr på utfordrende oppgaver og stiller store krav til selvstendighet, gode samarbeidsevner, god skriftlig og muntlig fremstillingsevne og evne til å arbeide under press. Noe reisevirksomhet inngår i stillingen. Det vil bli lagt vekt på erfaring fra domstolsarbeid, kjennskap til fagfeltet og personlig egnethet for stillingen. Politiattest må fremlegges.

Om stillingen

Det er en 1 fast og 1 ett-års vikariat i 100% stilling, plassert i stillingskode 1177 nemndsleder. Stillingen er lønnet etter statens lønnsregulativ, for tiden 870 849,-per år. Fra lønnen blir det trukket innskudd til Statens pensjonskasse. Spesifiser i søknadsteksten om du søker på begge stillingene, eller kun på den faste eller vikariatet.

Kontorsted: Tordenskioldsgate 12, 0160 Oslo.

Nærmere opplysninger om stillingen fås ved henvendelse til: Daglig leder Eli Volckmar, tlf: 23106110 / 90831319.

Elektronisk søknad sendes **innen 15. august 2017** via www.jobbnorge.no. Jobbnorge-ID: 139477,

DOMSTOL ADMINISTRASJONEN

Gjennom den selvstendige stillingen og den høye faglige kvaliteten er domstolene samfunnets fremste konfliktløsningsorganer.

Har du lyst til å bli dommer?

Ledige dommerembeter og konstitusjoner blir kunngjort på www.domstol.no/innstillingsradet og www.jobbnorge.no

Jobbnorge.no

Neste Juristkontakt
kommer 30. august.

Annonsefrist 18. august

Ring: 918 16 012 eller
e-post: perolav@07.no

Regjeringsadvokaten LEDIGE STILLINGAR SOM ADVOKAT/ ADVOKATFULLMEKTIG

Det er ledig nokre faste stillingar og nokre vikariat som advokat/advokatfullmektig.

Regjeringsadvokaten er prosessfullmektig for departementa i rettsaker og gir råd til forvaltninga i rettslege spørsmål. Embetet har i dag 45 advokatar, og kan by på eit godt miljø fagleg og sosialt. Arbeidet er juridisk variert og omfattar både offentlegrettslege og privatrettslege spørsmål. Arbeidsoppgåvene er utfordrande, sjølvstendige og gjev brei røynsle i prosedyre. Det blir stilt høge faglege krav til søkjarane. Det vil bli lagt stor vekt på personlege eigenskapar og evna til å fungera i rolla som prosessfullmektig for staten. Arbeidet fører med seg ein del reiseverksemd. Vi oppmodar kvinner og nyutdanna om å søkje. Årets kandidatar kan òg søkje.

Vi gjer merksam på at informasjon om søkjaren kan bli gjort offentleg sjølv om søkjaren ber om å ikkje bli ført på søkjarlista.

For tida er advokatfullmektigane løna i ltr. 59-74, advokatane i ltr. 69-79 og advokatane med møterett for Høgsterett i ltr. 91-96.

Ved behov for nærare opplysningar kan advokat Magnus Schei kontaktas på telefon 22 99 02 00. Sjå òg www.regjeringsadvokaten.no.

Søknad blir å sende **innan 18. august 2017** elektronisk via JobbNorge.no, id 139379.

Nytt om navn

Ansettelses og utnevnelser

Aas, Mats Andre, underdirektør, Skatt Nord – Sortland

Abrahamsen, Ivar, advokat, Sentrumsadvokaten da

Berg, Annette Asper, head of legal, Ringnes AS

Bie, Majken Elisabeth, advokatfullmektig,

Advokatfirmaet Hammervoll Pind DA

Billehaug, Trine, rådgiver, Fylkesmannen i Telemark

Bjelke, Harald Christian jr., advokat/partner, Tenden

Advokatfirma ANS

Ekelund, Helge, advokatfullmektig, Advokatene

i Borgergaten

Gilboe-Caspersen, Christine, kultursjef, Tjøme

kommune

Kamsvåg, Lene, reisekonsulent, Fotefar Temareiser AS

Kringlebotn, Marianne, advokatfullmektig, Econa

Ljøgodt, Hågen Thomas, seniorrådgiver, Kripos

Lørstad, Heidi Cathrine, advokat, BDO Advokater AS

Melvær, Erling, dommerfullmektig, Fjordane tingrett

Paust-Andersen, Cecilie, seniorrådgiver,

Helse- og omsorgsdepartementet

Sagen, Marius Meisdalen, juridisk seniorrådgiver,

Verdipapirsentralen ASA

Stahr, Martin

Stirø, Susanne, rådgiver, NAV Klageinstans

Oslo og Akershus

Sønnervig, Julie, finance & legal controller,

Viking Life-saving Equipment Norge AS

Theisen, Hans Anders, seniorrådgiver,

Landbruksdirektoratet – avd. Alta

Tvedten, Rannveig Bakke, juridisk rådgiver,

Sivilombudsmannen

Uri, Stine Marie, advokatfullmektig,

Haver Advokatfirma AS

Nye medlemmer i Juristforbundet

Bø, Øyvind, member of the legal service,

EFTA Overvåkningsorgan

Ghanavatian, Sara, førstekonsulent,

Utlendingsdirektoratet

Imtiaz, Kasim, advokatfullmektig,

Advokatfirmaet Rogstad AS

Johansen, Ane-Therese, førstekonsulent,

Oslo kommune – Boligbygg Oslo KF

Nordgaard, Lars Erik P, nærings- og fiskeriråd,

Utenriksdepartementet

Nye studentmedlemmer i Juristforbundet

Engan, Morten, Universitetet i Tromsø

- Norges Arktiske Universitet

Fladeby, Marthe, Universitetet i Oslo

Johnsen, Karoline, Universitetet i Tromsø

- Norges Arktiske Universitet

Martinsen, Ingunn, Universitetet i Bergen

Mjøs, Thomas, Universitetet i Oslo

Nirmalanathan, Samuthiran, Universitetet

i Stavanger

Skar, Sunniva Ekrem, Universitetet i Oslo

JURIST
FORBUNDET

Foto: Sigmund

Hovedstyret

President

Curt A. Lier
cl@juristforbundet.no

Visepresident

Susanne Eliassen
susanne.eliasen@hel.oslo.kommune.no

Styremedlemmer valgt av representantskapet

Marta Trzcinska
martatr@hotmai.com

Frank Grønås
frank.gronas@trondheim.kommune.no

Karoline Dystebakken (møtende varamedlem)
karoline.dystebakken@arbeidstilsynet.no

Styremedlemmer valgt av seksjonene

Jørn Henry Hammer (Juristforbundet – Privat)
jorn.hammer@gjensidige.no

Sverre J. W. Bromander (Juristforbundet – Stat)
sverre.bromander@politiet.no

Lars Marius Heggberget (Juristforbundet – Kommune)
lars-marius.heggberget@kao.oslo.kommune.no

Lars Sørensen (Juristforbundet – Student)
lars@stamsund.org

Ingjerd Thune (Juristforbundet – Dommerforeningen)
ingjerd.thune@domstol.no

Ansattes representant (observatør)

Annette Narverud
ann@juristforbundet.no

Generalsekretær

Magne Skram Hegerberg
msh@juristforbundet.no

Medlemsguide

Ny stilling eller adresse?

www.juristforbundet.no (Min side)
medlem@juristforbundet.no | sentralbord: 40 00 24 25

Forsikring – medlemstilbud

Juristforbundet Forsikring
Nettportal: www.juristforbundet.no/forsikring
Telefon: 23 11 33 11 | e-post: forsikring@juristforbundet.no

Bank – medlemstilbud

Danske Bank
Nettportal: www.danskebank.no/juristforbundet
Telefon: 05550 | e-post: 05550@danskebank.no

Juristforbundets advokatkontor

advokat@juristforbundet.no
www.juristforbundet.no/advokatkontoret
Sentralbord: 40 00 24 25

Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

www.juristforbundet.no/lonnskalkulator

Juristkontakt

www.juristkontakt.no
Redaksjonen:
omg@juristkontakt.no | mobil 482 48 352
Annonser:
perolav@07.no | mobil 918 16 012

Jobbmarkedet

www.juristkontakt.no/stillinger

Juristenes Utdanningsenter

www.jus.no | sentralbord: 40 00 26 62

Juristforbundet | sentralbord: 40 00 24 25 | www.juristforbundet.no | post@juristforbundet.no

Kristian Augusts gate 9, 0164 Oslo

NYE KURS PÅ JUS.NO

Nye personvernregler – kurs som holder deg oppdatert

Det er under ett år til EUs nye personvernforordning (GDPR) trer i kraft i Norge. Vi har kursene og foredragsholderne som gir deg overblikk over de viktigste tingene du skal vite nå og i 2018.

BJØRN ERIK THON

Direktør, Datatilsynet

E-KURS: NY
PERSONVERNFORORDNING

INGVILD NÆSS

Advokat, Schibsted

DET ÅRLIGE
PERSONVERNKURSET

RUNE LJOSTAD

Advokat, Simonsen Vogt Wiig

PERSONVERN
I PRAKSIS

Flere aktuelle kurs

ARBEIDSRETT

Sentrale arbeidsrettslige emner **30. OKT.**

ALTERNATIV TVISTELØSNING

Meklingsakademiet **1.–7. NOV.**

BARNERETT

Barnerettsdagen **9. NOV.**

BOLIG- OG EIENDOMSRETT

Det årlige bolig- og eiendomsrettskurset **19.–20. OKT.**

BYGGEKONTRAKTER OG ENTREPRISERETT

Grunnkurs i byggekontrakter og entrepriserett **2.–3. NOV.**

ERSTATNINGSRETT

Det årlige personskadeerstatningsrettskurset **9.–10. NOV.**

FAMILIE- OG ARVERETT

Det årlige Sandefjordkurset i familie- og arverett **19.–20. OKT.**

HELSERETT

Det årlige helserettskurset **26.–27. OKT.**

LEDELSE

Styrearbeidutdanningen **18. SEP.–29. NOV.**

Law Firm Management **22. NOV.–13. APR.**

MEDIE- OG MARKEDSRETT

Det årlige medie- og markedsrettskurset **20. SEP.**

OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

Innføring i offentlige anskaffelser **27.–28. SEP.**

PATENT-, VAREMERKE- OG DESIGNRETT

Det årlige patent-, varemerke- og designrettskurset **31. OKT.–1. NOV.**

PERSONVERN

Personvern i praksis **26. SEP.**

Det årlige personvernkurset **26.–27. OKT.**

Personvern i praksis **14. NOV.**

SELSKAPSRETT

Praktisk styrearbeid **7. OKT.**

Sentrale selskapsrettslige emner **9.–10. OKT.**

SIVILPROSESS

Ankeforberedelse og prosedyre for Høyesterett **16. OKT.**

Sivilprosess – gjennomføring av rettssaker **6.–14. DES.**